

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 240. — ŠTEV. 240.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 13, 1933. — PETEK, 13. OKTOBRA 1933

VOLUME XLII. — LETNIK XLII

KONVENCIJA AMER. DELAVSKE FEDERACIJE KONČANA

PODPRESEDNIK A. D. FEDERACIJE NOČE DATI FRICKOVI DRUŽBI ABSOLUTNO NOBENIH KONCESIJ

Priseljevanje naj bo tudi v bodoče strogo omejeno. Konvencija je obljubila predsedniku Rooseveltu vso podporo. — Ker so začeli podjetniki popuščati, bo premogarska stavka v kratkem končana. — V Sullivan okraju v Indiani izvaja milica kontrolo.

WASHINGTON, D. C., 12. oktobra. — Danes je bila zaključena tukaj letna konvencija American Federation of Labor. Prihodnja se bo vršila v San Francisco, Cal. Pred zaključkom so se delegati izrekli proti nameravani inflaciji ter obljubili predsedniku Rooseveltu vso podporo pri izvedbi programa gospodarske obnove.

Vsi uradniki so bili ponovno izvoljeni, namreč predsednik William Green, tajnik Frank Morrison, zakladničar Martin F. Ryan in osem podpredsednikov.

V zadevi priseljevanja je ostala Federacija na svojem starem stališču. Sprva je bilo sicer rečeno, da bo stavljenih nekaj predlogov za omiljenje priseljevanja toda ostalo je le pri obljubah.

Konvencija je zahtevala, naj dovoli kongres več denarja za podporo nezaposlenim.

Predlog naj delavci ustanove svojo lastno politično stranko je bil poražen brez vsake debate.

Amalgamated Clothing Workers, ki štejejo 138 tisoč članov, so bili zopet sprejeti v Federacijo, iz katere so izstopili leta 1912.

WASHINGTON, D. C., 12. oktobra. — Na najvažnejši stavkarski fronti namreč v premogovnem okrožju zapadne Pennsylvanije je bilo opaziti nekaj "napredka".

Thomas Moses, predsednik H. C. Frick Coke Company, in Philip Murray, podpredsednik United Mine Workers of America, sta se več ur posvetovala glede priznanja unije.

Dasi posvetovanje ni rodilo kakih posebnih sadov, se vendar splošno domneva, da se bo 75,000 stavkujočih premogarjev kmalu vrnilo na delo. — Zaenkrat počiva na največjem premogovnem okrožju, v zapadnem delu Pennsylvanije, skoro vse delo.

Vse se vrta okoli vprašanja: ali ima unija pravico odtrgovati delavcem pri plači unijske prispevke?

Podpredsednik Murray noče dati nobenih koncesij. Njegova parola je: — Priznanje unije ali nič.

Baš v času, ko se je začel položaj na industrijalnem vzhodu nekoliko jasni, prihaja iz Californije poročilo o velikem stavkarskem gibanju.

Število štrajkarjev v južnem delu Californije se je povečalo včeraj od sedem tisoč na petindvajset tisoč.

Izdelovalci oblek v Los Angeles so zastavkali, ker jim gospodarji plačajo komaj po pet dolarjev na teden, dasi so sklenili z NRA pogodbo, da jim bodo plačevali tedensko po petnajst dolarjev.

Štrajka tudi 12,000 nabiralcev bombaža in 1800 ribičev.

Ker štrajkajo tudi delavci po vinogradih, zamo-rejo californijski vinogradniki odposlati vsak dan proti vzhodu le 150 kar črnega in 60 kar belega grozdja.

Ker se je v Sullivan okraju v Indiani završilo par nadaljnjih eksplozij, je prevzela milica kontrolo nad vsem okrajem. Po deseti uri zvečer ne sme biti nihče na ulici. Nošnja orožja je strogo prepovedana; zborovanj se ne sme sklicevati.

Illinoiški premogarji so včeraj obhajali 35. obletnico takozvanega "Virden dneva". Onega dne

Velesile ne dovoles Nemčiji orožja

DOLLFUSS SAMOVOLJNO GOSPODARI

Proračun za leto 1934 bo izdelan brez državnega zbora. — Izvršuje načrt korporativne vlade.

Dunaj, Avstrija, 12. oktobra. — Avstrijski proračun za leto 1934 bo prvič sestavljen brez sodelovanja in odobrenja državnega zbora. Proračun bo predložen prvi kabinetni seji, ki je bila sklicana po atentatu na kancelerja Dollfussa. "Korporativna vlada" še nekaj mesecev ne more stopiti v veljavo in bo vsled tega vse vladne zadeve reševal kabinet.

Proračun kaže popolno kritje z davki in bo približno isti kot lansko leto, ker vlada misli, da bo dobila iste davke kot lansko leto.

Kot pravi uradna "Wiener Zeitung", bo v kratkem pričel delovati "korporativni sistem", ki ima za podlago skupine uradnikov za posamezne dežele, ali pa tudi okraje. Skupine bodo izvolile zastopnike v "zbornice", "zbornice" pa bodo poslale svoje poslanee v tako imenovano "hišo korporacij", ki se bo počela samo z gospodarskimi vprašanji.

V korporativni organizaciji Avstrije ne bo razredne razlike. Vprašanja glede politike, izobrazbe in vere bodo pod novo vlado izročena "ljudski zbornici".

Z ozirom na težkoče, ki so zvezane z to vladno premembo, bo zelo še mnogo časa, predno bo izdelana korporativna ustava.

Rim, Italija, 12. oktobra. — Najstarejši sestanek avstro-ogrškega plemstva po vojni je bil tedi v počast bivše cesarice Zite, ki želi videti svojega sina nadvojvodo Otona na prestolu njegovih prednikov.

Papež ni nasproten Zitini nameri, da dobi njen sin saj ogrski prestol. Zelo živahno monarhistično gibanje v Avstriji v zadnjem času, atentat na kancelerja Dollfussa in pa Dollfussova odločnost proti zvezi Avstrije z Nemčijo — vse to družijo avstrijsko prebivalstvo in se vsled tega nagiblje k stari monarhiji.

Zita je v svoji hotelski sobi sedela na zlatem prestolu v črni obleki in je sprejela poklonitev plemenitav, katere je vodil nadvojvoda Franc Ferdinand. Nad njeno glavo je bila krona, katero je nosil Napoleon, kadar je bil v Rimu. Vsi obredi so se vršili po starem običaju na dunajskem cesarskem dvoru.

Iz Rima bo Zita odpotovala v svojo vilo v Pinerolo v severni Italiji. Razširjene so govore, da se bo 20-letni nadvojvoda Otto zaročil z 19 let staro hčerjo italijanskega kralja Viktorija Emanuela III. in kraljice Elene, princeso Marijo.

ADVERTISE
in "GLAS NAPODA"

je bilo usmrčenih štirinajst mož v stavki za uvedbo osemurnega delovnika.

Včeraj je dospelo v Washington več stavkujočih jeklarjev iz Ambridge in Greensburga. Predsednik Roosevelt jih bo najbrže sprejel v avdijenci.

NAJNOVEJŠE BUTLEGARSTVO

Davčna oblast ne more pobirati posebnega davka. — Farmerji nameljejo več moke kot je rabijo.

Washington, D. C., 11. oktobra. Nov način butlegarstva — mlečne žita, da farmerjem ni treba plačati davkov — se je tako zelo razširilo, da je zvezna vlada sklenila temu napraviti konec.

Davčna oblast je v veliki zadregi, kako bi pobrala davek, ki znaša 30 centov za bušel prodanega žita. Dohodki tega davka so namenjeni za odškodnino onim farmerjem, ki bodo po vladni odredbi morali posejati manj zemlje z žitom. Najbolj grešijo proti temu oni farmerji, ki pridelujejo največ žita in katerim je bila namenjena odškodnina.

Farmerji imajo dovoljenje, da smejo za svojo potrebo mleti žito brez vsakega davka. Farmerjska administracija pa je prejela pritožbe, da so nekateri farmerji zmelji že mnogo več žita, kot ga potrebujejo za svoje družine, ter to moko prodajajo za velik dobiček. Farmerji morajo pri carinskem uradu podpisati affidavit, v katerem navedejo, koliko moke potrebujejo ter potrdijo, da je bilo žito pridelano na njihovih farmi.

Po farmerskih krajih so se zelo pomnožili prevažalci moke, ki sprejemajo moko od farmerjev in jo razpečavajo.

Farmerjem je dovoljeno kupiti stroje za mlenje žita in za nje ni treba plačati nikakega davka. Pri tem se farmerji poslužujejo priložnosti in s svojimi domačimi mlini nameljejo mnogo več moke, kot jo rabijo za svojo potrebo ter preostalo moko prodajajo.

ZDRAVLJENJE RAKA JE USPEŠNO

Chicago, Ill., 12. oktobra. — Ameriški in inozemski zdravniki so podali poročilo, iz katerega je razvidno, da so v zadnjih petih letih uspešno zdravili 12,476 slučajev raka.

Zdravniki zatrjujejo, da je rak ozdravljiv, ako se prične zdraviti takoj spočetka.

Rak je do sedaj med vsemi boleznimi zahteval v Ameriki največ žrtev, toda zdravnika znanost je znižala smrtno slučajev vsled raka za eno tretjino, tako da pride ta bolezen na drugo mesto, medtem ko je stopila srčna napaka na prvo mesto.

Kot pravi dr. James C. Masson je bil na Mayo kliniki izmed 3444 bolnikov ozdravljenih 1776.

Dr. Frank K. Boland je rekel, da je rak edina bolezen, za katero umre vsak bolnik, ako je prepuščen samemu sebi. Med črtni je rak mnogo bolj razširjen kot pa med belimi ljudmi. Ponajveč se loti rak ljudi v starosti od 40 do 50 let.

DOSMRTNA JEČA ZA OBA ODVAJALCA

Predsednik porotnikov je izročil sodniku zapečaten pravdorek. — Sodnik ju je takoj obsodil na dosmrtno ječo.

Oklahoma Cty, Okla., 12. oktobra. — Porota je spoznala George Kellyja in njegovo ženo Kathryn Kriva, da sta bila zapletena v odvedbo Charlesa Urechella in prešla od njegove žene \$200,000 odkupnine in sodnik Edgar B. Vaughn ju je takoj obsodil na dosmrtno ječo.

Kelly in njegova žena sta sedela pred sodnikovo mizo, ko je predsednik porotnikov na sodnikovo vprašanje, odgovoril, da se je porota zedinila v razsodbi. — Predsednik porote D. H. Verity je stopil k mizi in izročil sodniku zapečaten pravdorek.

Sodnik je prebral, nato pa pozval obtožence, da vstaneta.

Kelly, ki se je švalil, da more s strelji iz svoje puške napisati svoje ime na steno in njegova 29 let stara žena, ki je hodila s svojim možem skozi zločinsko življenjsodišča, da izreče nad vama sodbo.

Nato je sodnik pričel: — Porota je vaju spoznala kriva zarote za odvedbo Charlesa F. Urechella, zato je dolžnost tega sodišča, dai zreče nad vama sodbo.

HITLERCI NAPADAJO AMERIKANCE

Ameriški poslanik je zahteval, da nemška vlada kaznuje napadalce na Amerikance. — Do sedaj ni vlada še ničesar ukrenila.

Berlin, Nemčija, 12. oktobra. Ameriški poslanik v Berlinu je v velikih skrbah zaradi ponavljajočih se nazijskih napadov na Amerikance.

Državni tajnik Cordell Hull je naročil svojemu poslaniku Williamu E. Dodd, da se pritoži pri zunanjem ministstvu, zakaj do sedaj napadalci Amerikancev navelje obljubi nemške vlade še niso bili kaznovani.

Poslanik Dodd je proti vsakemu napadu na Amerikance protestiral pri nemški vladi, ki mu je vsakikrat obljubila, da bodo napadalci kaznovani, kar pa se do sedaj še ni zgodilo v nobenem slučaju. In novi napad se je dogodil v terek v Dusseldorfu.

Roland Velez iz Marylanda ni pozdravil pri paradi v Dusseldorfu nazijske zastave, nskar ga je nek nazije dvakrat udaril po glavi. Tudi sedaj je poslanik Dodd sprožil pri nemški vladi protest,

DOLOČBE MIROVNE POGODBE NAJ BODO VELJAVNE DO L. 1933

ZENEVA, Švica, 12. oktobra. — Ameriški, francoski in angleški delegati so se med seboj posvetovali o orožju, katero naj bi dovolili Nemčiji, da bi bilo ž njo mogoče skleniti pogodbo glede orožja. — Vsi so bili proti temu, da bi se Nemčiji takoj dovolila oborožitev, toda mišljenja so bila razdeljena v tem, kako orožje naj bo dovoljeno Nemčiji po štiriletni poskusni dobi.

Angleški zunanji minister Sir John Simon se je izneveril ameriškim delegatom in se je pridružil francoskim. Sir Simon je priporočal, da bi bodoča nemška armada 200,000 mož imela še dodatno samo tako orožje, ki ji je bilo do sedaj dovoljeno po versajlski pogodbi Francoski delegat, zunanji minister Paul-Boncour je zadovoljno molčal, medtem ko je ameriški delegat Norman H. Davis priporočal, da je Nemčiji po poizkusni dobi dovoljeno isto orožje, ki bo dovoljeno tudi drugim državam, ki bodo podpisale pogodbo o orožju in katero bodo označili za obrambno orožje.

Davis je zahteval, da se je treba za pogodbo pogajati z nemškim kanclerjem Hitlerjem in da vsiljena pogodba ne more biti zadovoljiva. Ako bodo ostalim državam po poizkusni dobi dovoljeni topovi po 155 milimetrov in tanki do 16 ton, potem naj bo tudi Nemčiji dovoljeno slično orožje.

Stiri listine, katere je objavila sovjetska vlada v Moskvi, dokazujejo, da je Japonska skušala izzvati spor z Rusijo s tem, da je izdelala načrt, po katerem naj bi se država Mančukuo polastila kitajske vzhodne železnice, ki je do sedaj še vedno skupna last Rusije in Mančukuo.

Sovjetska vlada ne priznava neodvisnosti Mančukuo, vsled česar smatra Japonsko odgovorno za vse, kar se zgodi na Daljnem Istoku.

Kot prvi korak za izvedbo japonskega načrta, je mančukuo vlada napravila s tem, da je aretirala ruske železniške uradnike in vdrila v ruske urade v Mandžuriji.

Sovjetska vlada trdi, da so te listine pristne, japonska vlada pa zopet zatrjuje, da so ponarejene. Sovjeti so zagrozili, da bodo objavili še več drugih listin, ki dokazujejo japonska pustolovstva proti Rusiji v Mandžuriji.

Tokio, Japonska, 12. oktobra. Japonska vlada prepuča sovjetom, da odločijo o bodočih rusko-japonskih odnosajih.

Poročevalce ruske časnikarske agencije Tass v Tokio, Aleksij Nagi, je bil pozvan v urad zunanjega ministstva, da pojasni, na kak način so bile listine, ki so bile objavljene v Moskvi, in katere je japonska vlada razglasila za ponarejene, prinešene iz Moskve in izročene japonskim listom.

Zeneva, Švica, 12. oktobra. — Delegati pri Ligi narodov se zelo boje, da bo napetost med Rusijo in Japonsko razbila razorožitveno konferenco, še predno se bo pričela, in bo vodila do vojne.

Vendar pa med njimi prevladuje mnenje, da bodo sovjetski voditelji storili vse, da prepreči pogled z Japonsko. Na drugi strani pa se zopet boje, da bo Japonska odločila, da je boljše sedaj izzvati vojno, kajti pozneje bi bila mogoče Rusija bolj pripravljena za vojno z Japonsko.

NEVARNOST VOJNE V AZIJI

Odnosaji med Rusijo in Japonsko so se nenadoma poostriji. — Diplomatične zveze bodo najbrže prekinjene.

Moskva, Rusija, 12. oktobra. — V dobro poučenih krogih se boje prekinjenja diplomatskih zvez med sovjetsko Rusijo in Japonsko zaradi kitajske vzhodne železnice.

Sovjetski uradniki odkrito priznavajo, da so se rusko-japonski odnosaji zelo poslabšali, odkar je sovjetska vlada objavila "zaupna" japonska uradna poročila, katere je prestregel opazovalni oddelek sovjetske vojske.

Stiri listine, katere je objavila sovjetska vlada v Moskvi, dokazujejo, da je Japonska skušala izzvati spor z Rusijo s tem, da je izdelala načrt, po katerem naj bi se država Mančukuo polastila kitajske vzhodne železnice, ki je do sedaj še vedno skupna last Rusije in Mančukuo.

Sovjetska vlada ne priznava neodvisnosti Mančukuo, vsled česar smatra Japonsko odgovorno za vse, kar se zgodi na Daljnem Istoku.

Kot prvi korak za izvedbo japonskega načrta, je mančukuo vlada napravila s tem, da je aretirala ruske železniške uradnike in vdrila v ruske urade v Mandžuriji.

Sovjetska vlada trdi, da so te listine pristne, japonska vlada pa zopet zatrjuje, da so ponarejene. Sovjeti so zagrozili, da bodo objavili še več drugih listin, ki dokazujejo japonska pustolovstva proti Rusiji v Mandžuriji.

Tokio, Japonska, 12. oktobra. Japonska vlada prepuča sovjetom, da odločijo o bodočih rusko-japonskih odnosajih.

Poročevalce ruske časnikarske agencije Tass v Tokio, Aleksij Nagi, je bil pozvan v urad zunanjega ministstva, da pojasni, na kak način so bile listine, ki so bile objavljene v Moskvi, in katere je japonska vlada razglasila za ponarejene, prinešene iz Moskve in izročene japonskim listom.

Zeneva, Švica, 12. oktobra. — Delegati pri Ligi narodov se zelo boje, da bo napetost med Rusijo in Japonsko razbila razorožitveno konferenco, še predno se bo pričela, in bo vodila do vojne.

Vendar pa med njimi prevladuje mnenje, da bodo sovjetski voditelji storili vse, da prepreči pogled z Japonsko. Na drugi strani pa se zopet boje, da bo Japonska odločila, da je boljše sedaj izzvati vojno, kajti pozneje bi bila mogoče Rusija bolj pripravljena za vojno z Japonsko.

na katerega pa ni prejel odgovora. Nek uradnik zunanjega ministstva je to zavlačevanje opravičil s tem, da je nekaj uradnikov v ameriškem oddelku bolnih.

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Salzer, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 218 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with subscription rates: Za celo leto, Za New York, Za pol leta, Za tuzemstvo, Za tret leta.

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" ishaja vsaki dan izvzemli nedelj in praznikov

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejmejo bivalne naznane, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 218 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 2-3878

PRIZNANJE RUSIJE

Priznanje Sovjetske Rusije je danes pravzaprav glavno politično vprašanje Združenih držav, ker je zvezano z gospodarsko obnovo Amerike.

Predsednika Roosevelta pri tem nikakor ne vodi kakšna ljubezen do Rusije ali pa simpatije s socialnim sistemom boljše vizma, pač pa edine razlogi praktične narave.

V prvi vrsti gre za to, da se odpre ameriški volni ruski trg, ker se farmerji, ki poizvajajo volno, že dolgo časa nahajajo v hudi krizi.

Amerika mora prodati v Rusijo, najmanj en milijon bal volne, pa tudi veliko množino mesa in strojev.

Sovjeti sicer nimajo preveč interesa na ameriški volni in mesu, ker ga sami zadosti producirajo za izvoz, kravo pa rabijo strojev, posebno pa železniški material.

Ko je poleti v Londonu zborovala svetovna gospodarska konferenca, je ameriški državni tajnik predlagal sovjetskemu zastopniku Litvinovu, ko ga je slednji vprašal, če bi mogli dobiti Sovjeti v Ameriki stroje, naj sovjeti kupijo od Amerike tudi velike množine volne.

Litvinov je odgovoril, da bi bilo to mogoče, toda samo pod pogojem, da Amerika formalno prizna Sovjetsko Unijo. Hull je namignil, da bi to ne bilo izključeno.

Pogajanja o tem so se pozneje vršila med zastopnikom administracije ter neuradnim zastopnikom sovjetov v Washingtonu, Skvirskim, in načelnikom trgovinskega urada Rusije v New Yorku, Petrom Bogdanovim.

Ovire, ki so se tedaj stavile na pot obnovi diplomatskih odnosov med Ameriko in Rusijo, so danes skoro odstranjene.

Zanimivo je, da se priznanju najbolj upira Ameriška Delavska Federacija, čije vodstvo je boljše vikom skrajno sovražno.

Toda tudi to nasprotje se bo uneslo, ker uživa danes predsednik Roosevelt med ameriškim delavstvom zaradi svoje socialne politike največje simpatije.

Protestantovske sekte, ki so bile do zadnjega najodločnejše proti vsaki zvezi z brezbožnimi sovjeti, ne delajo več opozicije, ker je pač gospodarski in socialni položaj Amerike danes tak, da je treba ameriški industriji z vsemi silami pomagati do obnove, česar pa brez novih trgov ni mogoče doseči.

Na priznanje Sovjetske Unije ne bo treba več dolgo čakati.

Izvršilo se bo, še predno se sestane kongres, ker hoče Roosevelt, ki je vsled zaupanja ljudstva postal že napol diktator, postaviti kongresnike enostavno pred izvršeno dejstvo, da se izogne mučnim in popolnoma nepotrebnim debatam, ki stanejo samo veliko časa in denarja, v splošnem so pa brez vsakega bistvenega pomena.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA

V Ženevi se zopet vrši razorožitvena konferenca. Zastopniki raznih narodov stavljajo predloge in sklepajo med seboj najrazličnejše pogodbe.

Razen Rusov ni do sedaj na razorožitveni konferenci še nihče predlagal, naj se sploh vse orožje odpravi.

Vse druge države so za Rusijo še presneto daleč, kajti pogodbe, ki so jih dosedaj sklenile, ne določajo drugega kot to, kakšnega orožja se bodo v slučaju vojne posluževale.

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

V nedeljo 26. novembra bo objavljeno pevsko in dramatično društvo "Domovina" svoje 25-letnico nepretrganega delovanja med newyorškimi Slovenci. Obenem se bo isti dan slavila tudi obletnica "Mladinskega zbora". Društvo pripravlja za to proslavo velik program. Popoldne bo koncert pevskega zbora izvirnih skladb. Večina teh komadov se še ni izvajala v New Yorku. Zvečer se bo pa predstavljala narodna igra "Divji lovec".

Vsa društva v New Yorku in okolici prosimo, da ne bi imela na omenjeni datum svojih prireditelj, da se bo slavnost tem boljše izvršila.

Odbor pev. in dram. društva "Domovina".

Slickville, Pa.

Najprej se vam lepo zahvalim, ker mi niste ustavili lista. Zaradi pomanjkanja denarja sem ga mislila pustiti. Ker pa rada čitam in se mi vaš list dopade, vam zopet pošljem dva dolarja, da ga še obdržim.

Naročajte Glas Naroda, ki je najboljši slovenski list v Ameriki.

Petru Zgaga želim obilo sreče na dan poroke. Sem slšala, da se ženi. Kaj je res?

M. R., naročnica.

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO NA DOPISNICE SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

V veliki newyorški bolnišnici Montefiore Hospital je mlada slovenska rojakinja Miss Mary Kerzich napredovala v službi. Imenovana je bila za nadzornico (supervisor) nad vsemi bolničarkami. Miss Kerzich je hči znanega in uglednega slovenskega farmerja v Cherry Valley, N. Y., Mr. Antona Kerzicha. — Mladi Slovenci iskreno čestitamo!

— Večni popotnik Matija Pogorelec je toliko okreval, da se je podal v Chicago, kjer si ogleduje razstavo. Svojemu prijatelju Petru Zgagi je poslal z razstave lepo darilo, uredništvo je pa sporočil, da si je zaenkrat ogledal Francoski paviljon, v katerem je videl vsepolno zanimivosti.

— Slovenec, ki kandidira za councilmana v mestu Euclid, O., na Citizens tiku ali s kandidatom Stanley Dunbar, ki kandidira za župana, je dobro poznani rojak Louis R. Wess, ki že dolgo časa biva v naselbinah v Euclidu. Wess je bil rojen na Štajerskem, odrasel je pa na Gorenjskem. Prišel je v Ameriko kot 13-letni deček. Izšolal se je v ljudskih in večernih šolah.

— V Evelethu, Minn., sedi sedaj v občinskem odboru Alojz Lesar, ki je prvzel mesto po odstopu Jakoba Ambrožiča. Kot se sliši, bo sta letos oba kandidirala. Slovenci v Evelethu imajo običajno enega ali dva zastopnika v mestni zbornici.

"KOLONIJA" ALBANIJA

Esad paša, ubit dne 14. junija 1920 v Parizu od italijanskih agentov, je dan pred svojo nasilno smrtjo, 13. junija, dostavil pariškemu "Tempsu" obširno spomenico, v kateri je z jasnostjo očivideca in glavnega činitelja albanske zgradovine od leta 1913 do svoje smrti 1920 opisal tragično usodo svoje domovine in tudi žalosten potek svoje lastne politične kariere. Najznačilnejši odstavek tega, za zgodovino Albanije dragocenega spisa pa je oni, v katerem odkriva, da je tista tajna pogodba, sklenjena 25. aprila 1. 1915 v Londonu, ki je napravila že tolikanj zla po drugih predelih Evrope, odločila o usodi Albanije, ko je poverila Italiji zunanjepolitično zastopstvo Albanije, ko bo zmagovito končana svetovna vojna.

Tako daleč nazaj je torej treba iti, če hočemo razumeti vso povojno zgodovino države, ki je ob Jadranu postala naša sosedin in ki postaja od dneva v dan vedno večji predmet evropske pozornosti. Pred 18 leti so zvezne velesile Anglija, Francija in Rusija, ko so podpisovale londonski pakt, s katerim so kupile zavezanost Italije, slednji izročile tudi Albanijo in če se je Italija odlej prizadevala, da korak za korakom utrjuje svoj vpliv v albanski državi, ce lahko moralno opraviči s svečanimi objubami iz leta 1915 in še lahko pristavi, da kljub najtesnejšim političnim zvezam, ki jih je ustvarila med obema državama, kljub ogromnim denarnim žrtvam, ki jih je pogreznila v nikdar sito žrelo denarnih potreb albanske vlade, še vedno ni izkoristila v polni meri privilegija, ki so ji ga tako lahkomišle dale velesile, da namreč prevzame sama s svojim osebnim zunanjepolitično zastopstvo in s tem vso zunanjo politiko albanske kraljevine. To je treba vedeti, objektivno in vedeti, predno se pristopi k stvarni kritiki italijanske politike v albanskem delu Balkana. To je treba tudi vpoštevati, če po 18 letih ne moremo razumeti, če naj neodvisen albanski narod nasled vendar le utone v območju Italije, med tem, ko velesile stojijo s prekrižanimi rokami in gledajo.

Zdelo se nam je potrebno, da na to opozorimo danes, ko se zopet raznašajo brzokone verjetne vesti, da hoče Italija svojo moč v Albaniji utrditi z novimi, trajnejšimi postojankami, ki naj ji za vselej garantirajo politično in gospodarsko nadzorstvo nad kraljestvom Ahmeda Zogu. Kakor da bi vse dosedanje vezi ne držale zadosti trdno. Naštetimo jih, te vezi.

Kralj Zogu je bil mlad prijatelj jug. države, ko je moral 1924 pobegniti pred vsaši, ki jih je vodil Fan Noli. V izgnanstvu je ostal s svojima prijateljema Zena begom in generalom Gilardi le pol leta, nakar se je v decembru 1924 zmagovito vrnil nazaj v Albanijo in pognal italofila Fan Nolja čez mejo. Prevzel je njegovo nasledstvo, vse nasledstvo, in kot dobri orientalec tudi njegovo prijateljstvo do Italije. Ahmed Zogu je potreboval denarja, njegovi barjaktari, to so vodje nje-

mu zvestih gorskih plemen, so rabili zlata, ki ga je ponujala samo Italija. Prišlo je do prvega posojila, ki mu je takoj sledilo leta 1926 prvi tiranski pakt. V tej zgodovinski pogodbi prevzame Italija varstvo albanske neodvisnosti in nedotakljivosti obstoječega režima. Albaniji pa stavi na razpolago to čudovito vsestransko družbo SVEA (Societa di Sviluppo Economico dell' Albania — Družba za gospodarski napredek Albanije), ki je prinesla seboj lepo vsoto 50 milijonov zlatih frankov, prevzela albansko Narodno banko in predložila ogromen načrt za razne vrste javna dela, kakor zgradbe utrdb, vojaških cest, velikga pristanišča, izsuševanja močvirij. SVEA je šla na delo. Posledica njenega delovanja in raznih političnih okoliščin v Evropi pa je bil leta 1927 sklenjeni drugi tiranski pakt, ki predstavlja politično pogodbo, s katero se obe državi, Albanija in Italija, obvezujeta, da bosta skupno urejevali stroje odnošaje do ostalega sveta. Nismo še pozabili, da je objava drugega tiranskega pakta povzročila tudi demisijo takratnega jug. zunanje ministra dr. Ninčiča. S to pogodbo se je Italija že zelo približala objubam londonskega pakta leta 1915.

Julija 1931 novo presenečenje. Kralj Zogu dobi a drugo posojilo v znesku 100 milijonov zlatih frankov, ki se bo skozi deset let izplačevalo v letnih obrokih po 10 milijonov frankov. To drugo posojilo ni bilo navezano na kakšne nove koncesije; Italija se je zadovoljila z možnostjo, da nemoteno nadaljuje utrjevanje svojega opazovališča na Balkanu. Albanija pa s perspektivo, da bo dobila nove ceste do gorskih plemen, nove mostove, železnice, nova izsušena rodovitna polja.

Par mesecev zatem, decembra 1931, hoče Italija nekaj vidnih znamenj hvalčnosti in predlaga, da se prva tiranska pogodba, ki je ustvarila SVEA, obnovi. Popot kralj Zogu noče slišati, ker je dobil razne alarmantne vesti iz vrst albanskih nevladnih nacionalistov in še ni pozabil na revolverške strele na Dunaju, dne 20. februarja 1931. Italija grozi, zahteva obresti za posojila, ki so jih Albanci sprejeli s trdnim prepričanjem, da jih nikdar ne vrnejo. Zogu kljubuje, Italija pritiska, slednjic pa rimska vlada razume, da ne sme loka preveč napenjati in da je s svojimi darili bolj navezana na Albance kot pa Albanci z darovi, ki so jih sprejeli iz Rima.

Toda Italija z nova napade v decembru 1932, ko je predložila Albancem načrt o carinski zvezi. Zogu se zopet upre, predsednik vlade Pandelij Evangelij odstopi in nove vlade, ki bi se z Italijo pogajala o carinskem načrtu, ni mogoče sestaviti več mesecev. Toda Italija ne miruje, velikopotezni politični načrti, ki jih zasleduje po Evropi, ji narekujejo, da ne sme odnehati in da se mora še bolj trdno zariči v albansko ozemlje. Tako slišimo v januarju letošnjega leta, kako italijanski general Pariani, adjutant kralja Zoga in poveljnik albanske armade, čisto javno govori o vojaških operacijah proti Jugoslaviji, kako Albancem obljublja jugoslovansko pokrajino Metohijo, Ko-

sovska polje in vse ozemlje do Črnega Drima, oznanja obnovo črnogorskega kraljestva in dobo blagostanja v — carinski zvezi med Italijo, Albanijo in Črno gorjo.

Mussolini je naročil generalu Parianiju, da naj bo tiho in zopet je zavladal molk do aprila, ko je Italija naenkrat resno zahtevala, da Albanija vse vrne družbi za gospodar. napredek SVEA, kar ji je dolžna, to je 50 milijonov kapitala in 20 milijonov obresti. Skoraj istočasno pribeži v Jugoslavijo 600 albanskih beguncev, znamenje, da je napetost vedno večja, italijanski pritisk vedno hujši. K novim gospodarskim zahtevam so prišle še zahtevne politične in vojaškega značaja, o katerih je bilo že poročano: elektrifikacija, telefoni, vsi monopoli, bojno pristanišče v Semeni, italijanski ponk v šolah, italijanski "pomočniki" v vseh ministrstvih in slično. Zadnja poročila pravijo, da se je Albanija vdala, da je albanski narod res ostal žrtve greha iz leta 1915, ko so ga vlesile zamešetarile za italijansko zavezanost.

Kakšna bo bodočnost, je težko prorokovati. Italija pritiska, a misli, da čas dela za njo, da se bo vedno bolj usidrala v Albaniji in si podjarmila mlajše rodove. Tako je svoje dni računala Rusija glede Bolgarov in se — uračunala. Albanci pa tudi mislijo, da dela čas za nje. Danes potrebujejo "italijanskih bergolj", da se obranijo. Toda enkrat bodo hodili sami, brez njih. Mali narodi, ki imajo nekaj ponosa, in albanski slovi v tem oziru, nikdar ne odpuščajo onim, od katerih morajo poleg denarja sprejemati tudi nasvete. Zgodovina Albanije še ni končana, ona se je šele začela.

GROZNA SMRT OTROKA

V vasi Utolici blizu Kostajnice se je pripetila pred kratkim težka nesreča. Petletni sinček kmeti Ivana Čovrka je padel s svojim starejšim brateem živino. Otroka sta odvezala kravi vrv od rogov in ji jo privezala za rep. Tako sta se nekaj časa igrala, potem je pa hotel starejši oviti kravi vrv okrog vratu. Tako je tudi storil, naenkrat je pa krava zbežljala in potegnila za seboj mlajšega otroka. Prihiteli so kmetje, toda bilo je že prepozno, otrok se je bil že zadušil, ker je imel vrv zadrženo okrog vratu.

ODERUH PREPEPEL DOLŽNIKA

V hrvatski vasi Maču je premožen kmet oderuh prepepel dolžnika, ki mu je bil dolžan 2500 Din, pa mu ni hotel plačati 30% obresti. Oderuh se bo moral seveda zagovarjati pred sodiščem.

Zoper krče v mišicah

Ohromljene, utrjene, izdelane mišice se vrnejo k normalni jakosti in moči, če se namazete z ANCHOR Pain-Expeller. Če so vaše mišice ohromljene, če ste polni krčev in bolečin vsled prenapora, se dobro namazite in pojdite leč. Najbrž boste spoznali, da eno namazanje zadostuje, da vam popolnoma pomagajo. Pri vseh lekarnarjih — 35c in 70c velikosti. Samo pristai ima Sidro varstveno znamko.

PAIN-EXPELLER

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. V sled naše dolgoletne skušnjave vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zapno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodiši prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedravnjavni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za bresplačna navodila in zagotavljanje vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.

Peter Zgaga

POGLAVJE O PRIJATELJSTVU

Na svetu so ljudje, ki so tako dobri, tako značajni — ali kako bi že rekel — da ne morejo odreči, kot na pr. Čampova Urša v Ribnici Saj ste jo poznali? Jaz je nisem, hvala Bogu. Ona ni mogla odreči.

Vzemimo za primer slavnega ruskega pisatelja Maksima Gorkoga, ki je potoval v vagabundom iz Petrograda v Odeso ter delal, garal in kradel zanj, nazadnje ga je pa možak v Odesi pustil enostavno na cedilu. To stvar je Gorki krasno opisal v črtici "Moj tovariš".

O Gorkem in o Čampovi Urši ne bom nadalje razpravjal v tej koloni, pač pa o drugem slučaju, ki dokazuje neizmerno prijateljstvo in vdanost na eni strani, na drugi pa vneboupajočo nesramnost.

V bližini New Yorka sta živela rojaka, prijatelja izza mladih let in nog.

Starejši — recimo, da mu je bilo Frank ime — se je poročil z lepim, mladim dekletom. Mlajši John je bil pa samec in je užival sladkosti samskega stanu.

Prijateljstvo med Frankom in Johnom je bilo nekajeno. Frank je bil Johnov učitelj in voditelj, katerega je včas ubogal, včas pa tudi ne. Prej sta stanovala v eni sobi, pa poroki je bilo pa treba najeti večje stanovanje.

Frank je že pred poroko rekel svoji mladi nevesti: — Le pod tem pogojem te vzamem, da bo tudi John stanoval pri nama.

Malo je pomislila, in ker je Johna poznala, je bila zadovoljna.

Frank je Johnu ustrezal, kjerkoli mu je mogel. Delo mu je iskalo, denar mu je posojal ter je bil kot upnik zelo popustljiv za obzire.

John se je pa kmalu popolnoma izpremenil. "Nekega lepega dne je postal s hrano nezadovoljen. Frank je ukazal ženi, naj mu kaj drugega skuha.

Nato mu stanovanje ni bilo povšeči. Koj prvega dne v mesecu so bile mu fufali. Johnove zahteve so bile večje in večje, Frank je pa vse potrpeč.

Toda take stvari je težko potrpeti. Mera se vrha in vrha, do kler ni zvrhana. Parkrat, je že hotel vzrojeti, je vselej zatrl jezo v sebi.

John je bil vedno doma. Vse dneve je prelenaril v postelji, jedel je najboljšje jedi ter vsako soboto sproti zamrnil, da bo plačal, ko bo kaj zaslužil.

Frank je imel dobro delo. Zaslужil je za vse tri in še nekaj za stara leta in deževne dni.

Nekega jutra mu pravi John: Posodi mi petdeset dolarjev Ti bom že vrnil, če prej ne, poleti.

Brez ugovora mu jih je dal.

John se je pa odpeljal v mesto, odkoder ga ni bilo dva dni in dve noči.

Ves zadovoljen in srečen se je vrnil. — Pri advokatu sem bil — je pripovedoval, ko sta bila s Frankom sama. — Rekel je, da je stvar precej kočljiva, pa se bo že dalo urihitati na ta ali oni način.

— Čemu vraga, laziš okrog advokatov? — je hotel vedeti Frank.

— O, samo za svet sem ga vprašal.

— Frank, upam, da si moj prijatelj — je sprožil John.

— Vedno sem bil in vedno bom — mu je zabičil.

Frank je bil uverjen, da ga bo zopet eiganil za denar.

— Ne vprašam te za denar, pač pa nekaj drugega bi te prosil.

— Na dan z besedo!

John je mencial in mencial, in skoro bi se mu bilo parkrat zale-telo, predno je izustil:

— Veš kaj, od svoje žene se se loči.

— Kaj noriš? — je planil Frank kvišku.

— Nič ne norim. Pri advokatu sem bil, in mi je rekel, da se ti pod takimi okoliščinami prav lahko ločiš.

— Pa čemu bi se ločil od nje? John je malo pomislil, potem pa odkritosrečno odvrnil:

— Eh, kar loči se od nje. Jaz sem se je namreč že navadil.

RDEČE PLEMSTVO V RUSIJI

Sodelavka pariškega radikalnega lista "Oeuvre" Génévieve Tabuj, ki je bila datj časa v Moskvi, opisuje v nekem članku čudne metode, ki jih ima sovjetska aristokracija, ljudski komisarji in uradniki zunanjega ministrstva.

V Moskvi se je zadnja leta udomačil običaj, da prireajo na čast prominentnim zunanjim gostom gostije in čajanke. Te stvari se dogajajo navadno v razkošni palači bivšega ruskega veleindustrija Rjabušinskega, ki živi kot emigrant v Parizu. Palačo so sovjeti z vsemi njermi dragocenostmi zaplenili in jo spremenili v bivališče odličnih gostov. Amanulah in Herriot sta na pr. bivala tam, pozneje so tam nastanili franc. letalskega ministra Cotta.

Na gostije, čajanke, plesse in sprejeme v palači Rjabušinskega povabi sovjetska vlada običajno tudi poslanike drugih držav z njihovimi damami. Avto za avtom podprava tedaj v tiho Spiridonovo cesto in se ustavi pred vhodom, kjer odpirajo z zlatom našiti vratarji vrata vozil in spremljajo goste v sprednji prostor. Tu je garderoba in služabniki v belih kroglih odjemljejo damam kožuhe. Iz dvorane zvenijo melodije nanovejših tangov, ki jih igra najboljši moskovski jazz. Vstopiš v razkošno dvorano in nad luksuzom, ki se ti tam pokaže, pozabiš, da si gost proletarske vlade.

Čeprav smoking in frak nista obilgaturna, vendar vidiš mnogo obiskovalcev v vojaških uniformah in v oblekah, ki spominjajo nanje. Dame se odklikujejo z izbrano eleganco, ne samo ženske tujih diplomatov, temveč tudi ženske ljudskih komisarjev in višjih uradnikov se nosijo po zadnji pariški modi v svili, taftu, muslinu. Dragulje, zlato, srebro opaziš na vsak korak. Najboljše moskovske šivilje delajo za sovjetske aristokratke in si dajejo dobro plačevati. Blaga pa visokim gospem in gospodičnam ni treba z muko iskati po vsej deželi, kakor se dogaja to za najobičajnejše blago navadnim proletarcem. Sovjetska elita ga dobiva naravnost iz Pariza.

Pri plesih se udeležujejo s strastjo gospodje, kakor Litvinov, Karahan, Vorošilov, generalisimus Tuhačevski. Plešejo same moderne plesse; šele po souperu, ko so vino in žganje malo dvignili razpoloženje, zapleše ta ali oni komisar narodni ples.

Souper se vrši v sosednjem salonu, ob luksuzno pogrnjenih mizah, na katerih opaziš najdražja vina in žganja, najbolj redke zakuske. Cele gore kaviarja so na njih. Strežnji v belih oblačilih servirajo brez glasu in poseben maitre d'hotel vodi ves souper. Sploh se vrše gostije zelo odlično, v najboljšem razpoloženju, ob najfinjših cigareтах in najnovejših anekdotah in zgodbah. Človeku se zdi, da je prestavljen v čase nekdanje carske Rusije ali kamorkoli v fino družbo v Evropi. Ko ostavijo gostje proti štirim zjutraj palačo Rjabušinskega, ostane sovjetska aristokracija po navadi sama med seboj in potem sledijo čisto tudi prave orgije, kakor ni bilo nič drugače v carski Rusiji.

Ali je treba zraven še pristaviti, da vidi ta aristokracija v poznem jutru, ko se vrača domov, po cestah bedne postave, ki se gnetejo v dolge vrste, da dobe košček kruha ali nekoliko dekagramov mesa!

NENAVIDNA SMRTNA NESREČA

V Trnavi je povozilo mačko posestnika Jožefa Feherja. Da bi mačko rešil muk, je hotel kmet zival ubiti. V hipu pa, ko je dvignil gorjačo, mu je mačka skočila na rame in se mu s tako silo zagrizla v meso, da so jo morali najprej ubiti, predno so jo mogli odtrgati z moča. Feher ni šel k zdravniku, nastopilo je zastrupljenje krvi in mož je umrl.

Varočite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

VZROKI POVODNJI V SLOVENIJI

Ljubljana, 1. oktobra.

Na to vprašanje je ugleden slovenski znanstvenik, ki si je tudi sam ogledal posledice povodnji, napisal naslednji članek:

Od velikih povodnji zadnjih dni sta gotovo največjo pozornost vzbudili ona v Celju in pa poplava v Strugah. In povsem po pravi, bili sta zares strahoviti, hkrati pa med seboj po nekaterih svojstvih močno različni.

Kdor je doživel povodenj v Celju in sploh divjanje Savinje, si ne more skoraj misliti, kako je v Strugah. Zakaj tu je voda nastopila znatno kasneje, pred vsem pa je naraščala še dolgo potem, ko je že nehala deževati in je dosegla najvišje stanje, ko je že davno zopet sijalo solnce in je naokrog komaj še videti znamenje da je pravkar tu vodovje še tako strašno divjalo. Savinja je opravila svoje razdirajoče delo takoj v soboto, potem pa začela naglo upadati ter se je v nedeljo domala vrnila in svojo strugo. V Strugah pa stoji voda še sedaj, kakor da so se nebeški inženirji odločili, da to dolino preuredijo v jezero.

Poglejmo si to stvar bolj natančno.

Struge je osem vasi skupaj, vasi same, ki bi se imenovala tako, pa sploh ni. Vsa dolina, v kateri stoji te vasi, ki jim pravijo skupno označbo Struge, so skrajni južnovzhodni del Dobrege polja. Tudi vasi takega imena ni, marveč se vsa soseska, vse lepe in precej velike vasi na tej ravnini imenujejo Dobrepolje. Hkrati pa označujemo vso kotlino, v katere širšem in večjem severozapadnem delu je pravo Dobrepolje, a v južnovzhodnem Struge enostavno Dobrepoljsko polje, čisto pravo kraško polje, samo da po njem ne teče nobena reka, nikaka poni-

kalnica. Pač pa so na dolgem južnozpadnem robu, kjer se vzdiguje Mala gora, tvoreč visoko in strmo pregrado proti Ribniškemu polju, nekateri kraški izviri, ki dajo vodo ob večjem deževju, in v bližini tudi one ruje, ki vodo požirajo, kadar je je kaj. Rupe so razsejane prav za prav po velikem delu Dobrepoljske kotline, vendar morejo požirati le malo vode; največ jih je v Strugah. Naglašamo še enkrat, kakega potoka Dobrepoljska kotlina nima.

Biizu zgornjega konca Dobrepolja stoji vas Ponikve. Tamkaj ponikve potok Rašica, ki izvira ob Blokah, znanih po staroslavem smučarstvu. Prav tako ob Blokah, ki izvirajo tudi še nekateri drugi potoki, ki so se ob zadnjih povodnjah veliko imenovali, in sicer Cerčniški potok, ki je hotel uničiti okolice Cerknice, in pa Iška, ki je pokazala svojo moč Lubljskemu barju. Rašica je podila toliko vode s seboj, da je njeni požiralniki pri vasi Ponikve nikakor niso mogli požirati sproti. In tako se je zgodilo, da je njena voda planila dalje od Ponikve po suhi dolini, ki drži od tod v Dobrepolje. In s tem se je začela nesreča. Silna množina vode iz Rašice je pridvela mimo dobrepoljske postaje proti Vidmu, pa to mimo Podpeči, Podgorce, skozi Kopolje dalje, kar čez njive in travnike, čez ceste, in kolo-voze, razlivajoč se silno na široko po lepi, nekoliko vegasti ravnini. Od Kopolj dalje se kotlina precej zoži; tu je povodenj stisnilo na ožji pas. Zato pa je s tem večjo silo butnila v končni del kotline, ki se znova nekoliko razširi ob Čatežu dalje, kjer se prične Struge. In tako se je nesreča privabila v Struge, odkoder ni mogla naprej, zakaj tu je kotline konec, tu se začne svet zopet vzdigovati, in tu se je zagnala vo-

da v zaključek kraške kotline ter pričela naraščati v višine, dokler se ni steklo semkaj prav vse. Majhni požiralniki morejo le po časi srebati vodo, zato upada silno počasi.

To je tedaj zgodba povodnji v Strugah.

Vsi domačini jo opisujejo tako in pripisujejo domačim jamam, zlasti kopoljski in potiskavski jami, le podrejeno vlogo pri tej poplavi. In imajo nedvomno prav, dasi ni dvomiti, da so tudi jame dodajale veliko množino vode. Zakaj tudi na drugih naših kraških poljih je imela zadnja povodenj prav tak značaj; Cerčniški potok je s tako silno množico pridrel v jezero, da je vodo v glavni strugi pognal nazaj proti izviru, proti Gorenjemu jezeru; Ribniškemu ter Kočevskemu polju je poglavitno vodo dala sodraška Bistrica s svojimi sosedi.

Še to je treba pripomniti, da se seveda nikakor ni zgodilo prvikrat, da bi bila voda iz Rašice pridrla v Dobrepolje in v Struge; odnekaj se dogajajo take povodnji, samo da tako ogromne in silovite, kakor letos, pa vendarle zelo malokrat. Tudi naglica je bila letos izredna.

Da je bila ravno v Strugah povodenj tako katastrofalna, je pač poleg že navedenega v poglavitni meri še posledica dejstva, da se tu kotlina precej zoži in se voda, ki ni mogla več dalje, tudi ni mogla razliti dovolj na široko. Sicer pa moramo nekoliko točneje navesti globino. Do 30 m ali celo čez znaša globina "jezera" v Strugah k večjemu na onih mestih, kjer so velike rupe ali kotlički — ravnina je tu precej vegasta. Ako pa merimo globino povprečno, po pravi obdelani in po poseljeni ravnini, moramo reči, da znaša debelina vode 3 do 4 ali do 5 m. S tem se seveda slika povodnji prav

nič ne spremeni, zakaj taka globina popolnoma zadostuje, da utiši ves pridelek, ogroža hiše in gospodarska poljpa ter prepodi ljudi in živino.

Škoda, ki so jo povzročile zadnje povodnji, je po posameznih krajih različna. Ponekod je podrla mostove, naneslo kamenja na njive ali odneslo prst s polja.

Drugačna škoda je na pr. na Lubljskem barju. Tu je voda mirna in ne dere, zato ne trga in ne nanaša kamenja na njive. Zato pa ne dela manj škode, prej več. Voda se počasi odteka. To pot je stala skoro en teden.

Krompir, ki je bil v vodi, je izgubljen, ker brez izjeme ves gnije, kakor da se je prekuhal. Na Barju imajo o tem bogate izkušnje in prav nič ne pretiravajo, ko tožijo, da so izgubili ves krompir. Letos je bil zaradi kasne pomladi doma še ves v zemlji, v izkopavanjem so Barjani odlašali, v računih, da se bo še nekoliko odebil. Pa je šlo dobesedno vse upanje po vodi.

Prav tako kot krompir bo se gnila vsa repa in pesa, pa vse korenje; to pa se pravi, da prašičem ne bo dobesedno kaj dati jesti, zakaj z drugimi pridelki jih Barjani ne morejo krmiti, ker jih nimajo; koruza, ki bi prišla še v poštev, pa je prav tako prizadeta pri povodnji. To se pravi z drugimi besedami, da morajo Barjani ali sedaj zaklati prašičke, ne rejene, majhne, ali pa jih prodati za ceno, ki sploh ni resne besede vredna. Barjanom je potemtakem povodenj vzela tudi zabelo.

Njihovo nesrečo nemo vedeli pravilno ceniti, ako se zavedamo, da Barjani drugega zemljišča sploh nimajo, kakor to, ki jim je bilo poplavljeno. Kmetje tu nimajo morda nekaj njih na višjem zemljišču, ki bi bilo ostalo od po-

vodnji neprizadeto; tu je bilo prav vse pod vodo, vsa njihova posest. Časopisna poročila niso bila prav nič pretirana; Barjani so danes zares siromaki, stiska je zares velika. Najbolj spominja na nesrečo, ki je zadela Struge; tudi tamkaj je vse pod vodo, tudi tamkaj bo ves pridelek izgubljen.

Povodenj na Barju je bila velika. Marsikdo se je začudil, kako da kljub regulaciji še vedno take poplave. Naglasiti je treba, da se poglوبيčev Guberjevega kanala silno ne pozna; voda ne nastopi tako visoko kakor je nekaj in hitreje odteče. Treba je namreč popraviti časopisne vesti, ki so trdile, da take povodnji na Barju že silno dolgo ni bilo. Nasprotno: že v zadnjih 20 do 30 letih je bila večkrat tudi večja povodenj, toda vprašanje moramo pravilno zasukati: kako strahotno povodenj bi bili imeli te dni na Barju, če ne bi poglobili Gruberjevega kanala in sploh regulirali vode; poplava bi bila dosegla rekord, kakor ga je v Celju in v Strugah.

Slično je na Cerčniškem polju; tudi tam pomnijo ljudje že mnogo večje povodnji neko je bila sedaj, toda pristavljajo pri takim razgovoru: kako veliko jezero bi imeli letos, če ne bi potrebili požiralnikov v Karlovi. Tudi tamkaj je že dosežanja regulacija zmanjšala povodenj, odnosno jezero. Prav tako je tudi v Loški dolini, kjer se pozna, da so popravili in očistili požiralnike v Golubini; povodnji so postale manjše in tudi letošnja ni dosegla višine, kakor jo ljudje pomnijo iz prejšnjih let.

LEPOTICA — ŠPIJONKA

Met-Francija, 12. oktobra — Tukaj so aretirali Sofijo Drodz, ki je doma iz Westfalskega ter je znana pod imenom "lepa Sofija". Pri nji so našli model najnovejše francoske strojne puške. Zaprli so jo zaradi špijonaže.

O TUJSKI LEGIJI

Doslej smo vedno slišali in čitali o grozotah v tujski legiji. Anglež Arthur Martindale pa je sedaj v velikem angleškem tedniku opisal svoje doživljanje v Afriki, ki se glase precej drugače.

"Kako strašne čase ste morali doživljati v tujski legiji," so mi rekli znaneci in niso me hoteli razumeti, ko sem jim pravil, da se mi je zelo dobro godilo. Rekli so mi, da sem norec ali da lažem in pa da se more tujska legija primerjati edino še z življenjem na Vražjem otoku, tujska legija da je legija pavrženec. Kakšna zmota!

"Ko sem pred leti vstopil v tujsko legijo," pripoveduje Anglež, "sem pričakoval pomanjkanje, surovo postopanje itd. In kaj sem našel? Res ni bilo z rožicami postelano, toda imel sem upanje na eksistenco; dobival sem dobro plačo, izborno hrano in nekoč me je čakala pokojnina. Le redki so oni, ki se ponovno obvežejo za nadaljnje službovanje.

Vstop v legijo je danes zelo težko. Iz celega sveta prihajajo in se oglašajo, a število sprejetih je zelo majhno. Nekoč so se lahko priglašali kjerkoli, danes samo v za to določenih mestih, in še ta imajo dovoljenje, da sprejmo mesečno samo po dva, le Pariz in Mar-jej vsak teden po dva novince. Tudi ni mogoč vstop pod katerikoli imenom, kot je to bilo nekaj, pač mora vsakdo doprinesei naravnost spričevalo svojega županstva. Spominjam se nekega Potrugalea, ki je bil dodeljen v mojo sobo. Nепrestano je mrmral: "O, hvala Bogu, hvala Bogu!" Ko sem ga vprašal za vzrok njegovih vzdihov, mi je naravnost povedal, da je hvaležen Bogu za rešitev. "Kmalu pa je moral zvedeti, da zločince ni varen v tujski legiji; preden je poteklo teden dni, so ga odvedli zvezanega. V Lisboni je bil oropal neko banko. Dasi je običaj, da nihče ne popravčuje po vzroku, zakaj je ta ali oni vstopil v legijo, vendar le malokateri obdržijo skrivnost zase.

Vežbanje se razlaga v francoskem in nemškem jeziku, kdor pa ne razume teh dveh jezikov, ima priložnost priučiti se francosčini, kolikor je potrebuje. Novince pošljejo po rekrutski dobi v Sidj-Bel-Abbej, kjer lahko po šestih mesecih postane korporal. Tu je treba še večjega napora. Kot Anglež se nikakor ni em mogel sprizniti z običajem, da zjutraj ne poznajo našega angleškega breakfasta z mesom, maslom, čajem itd., pač pa je takoj zjutraj nekakšna kava in kruha s sirom. Oh pol enajstih je kosilo, ki obstoja iz juhe, mesa ali rib, dvojne prikuhe, pulinga ali kompota ter vrča rdečega vina. — Večerja ob pol šestih je skoraj enaka kosilu. Vsega je v izobilju in Komur ne zadošča ena porcija, dobi lahko še drugo. Jevtine so prvovrstne in jedilni list se menja vsak dan. Le kadar je legija na vajah, je dan za duem grah ali leča z makaroni.

Celokupna tujska legija šteje okoli 45.000 mož, izmed katerih je skoraj 60 odstotkov Nemcev, oziroma germanskega pokolenja. Rokodelci vsake vrste imajo v legiji dobre čase, kuharji, peki, mizarji, mehaniki, elektriki so vedno dobrodošli. Oni, ki se racumejo na knjigovodstvo in pisalni stroj, so prav tako zaželjeni, dobri godbeniki pa še posebno. Legija ima namreč godbo in orkester, ki je na jako visoki stopnji.

Po 15 letih službe je legijonac upravičen do pokojnine. Ako je dosegel šaržo seržanta in je voljan ostati del svojega življenja preživeti v Alžiru ali Maroku, mu pokojnina popolnoma zadostuje. Ni pa merodajna starost, pač pa zasluge. Vsak lahko postane francoski državljani. Legijonar upokojenec ima znižano vožnjo po železnici in morju, brezplačno bolniško oskrbo zase in družino, plača le potovnice vstopnine v državna gledal šca in je obdavčen le za neke malenkosti.

Ako so takšne dobrote v tujski legiji, kako to, da je toliko dezertarjev, me bo marsikateri vprašal. Na to odgovorjam, da je število beguncev prav tolikšno kot pri redni francoski armadi, le da oni, ki pobegne iz Afrike, navadno silno pretirava v svojih pripovedovanjih. Ne trdim, da je v legiji sijajno, saj kdor je bil vajen samo pisarniškega posla, se bo le težko prilagodil naporom, ki ga čakajo in se zahtevajo od vsakogar.

Dar Prirode LUCKIES KADILCEM

Smetana Letine

Ni slučaj, da Luckies tako lahko vlečejo in da gore tako enakomerno. Kajti vsaka in posamezna Lucky je dobro napolnjena — nabasano do konca s sladkimi, zrelemi, mehкими vrstami turškega in domačega tobaka. Okrogle, trde — brez zrahljanih koncev. V sled tega so Luckies tako mehke.

VEDNO najfinejši tobak

VEDNO najfinejši izdelava

VEDNO Luckies ugajajo!

"it's toasted"

ZA ZAŠČITO CRLA — ZA BOLJŠI OKUS

Pri naročilih za več kot \$1.— damo 30% popusta

V SLUČAJU, DA NAM KAKE KNJIGE ZMANJKA, S PRIDRŽUJEMO PRAVICO, POSLATI DRUGE SLIČNE VSEBINE

POUČNE KNJIGE RAZNE POVESTI IN ROMANI PESMI IN POEZIJE

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 West 18th Street, New York

ZEMLJEVIDI MOLITVENIKI IGRE

MOLITVENIKI

SVETA URA v platno vez. 90 v usnje vez. 1.50 v najfinije usnje vez. 1.80 v najfinije usnje trda vez. 1.50

SKRBI ZA DUŠO v platno vez. 90 v fino usnje vez. 1.50 v najfinije usnje vez. 1.80

RAJSKI GLASOVI v platno vez. 80 v usnje vez. 1.20 v fino usnje vez. 1.50 v najfinije usnje vez. 1.60

KVIŠKU SRCA v imitirano usnje vez. 80 v fino usnje vez. 1.50 v najfinije usnje vez. 1.20 v najfinije usnje trda vez. 1.50 v bel celluloid vez. 1.20

NEBESA NAŠ DOM v ponarejeno vez. 1.00 v najfinije usnje vez. 1.50 v najfinije usnje trda vez. 1.80

MARIJA VARHINJA fino vez. 1.20 v fino usnje vez. 1.50 v najfinije usnje trda vez. 1.60

Hrvatski molitveniki:

Učitelj starosti, fina vez. 1.00

Slava Bogu, a mir ljudem, fina vez. 1.50 najfinije vez. 1.60

Zvonček nebeski, v platno fina vez. 80 v fino usnje vez. 1.00 v najfinije usnje vez. 1.20

Vienna, najfinije vez. 1.60

Angleški molitveniki:

(za mladino)

Child's Prayerbook v barvate platnice vezano 30 v belo kost vezano 1.10

Come Unto Me fino vezano 30 v fino usnje vezano 35

Key of Heaven: fino vezano 35 v usnje vezano 70 v najfinije usnje vezano 1.20

(ZA ODRASLE)

Key of Heaven: v celoid vezano 1.20 v celoid najfinije vez. 1.50 v fino usnje vezano 1.50

Catholic Pocket Manual v fino usnje vezano 1.30

Ave Maria: v fino usnje vezano 1.40

POUČNE KNJIGE

Angleško slovensko berilo 2.00

Amerika in Amerikanci (Truick) 5.00

Angleška služba ali kako se naj streže k sv. maši 10.00

Boj nalezljivih boleznih 7.00

Cerkniško Jezero 1.20

Domni zdravnik po Knajpu vezano 1.50 broširano 1.25

Domni živinozdravnik broširano 1.20

Govorec 1.50

Hitri računar 75

Gospodinjstvo 1.20

Jugoslavija (Melik) I. zvezek 1.50 2. zvezek, 1-2 snopič 1.50

Kletarstvo (Skafsky) 2.00

Kratka arška gramatika 30

Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov 30

Kako se postane draviljan Z. D. 35

Kako se postane avtor draviljan 15

Knjiga o dostojnem vedenju 50

Kuhinja Matvejevič 75

Liberalizem 50

Materija in energija 1.25

Mlada leta dr. Janca E. Kreka 75

Mladost, I. sv. 1.50 II. sv. 1.50

(Oba skupaj 2.50)

Mitologija 1.00

Nemško-angleški tolmач 1.40

Narviti za hišo in dom 1.00

Najboljši slov. kuharica, 600 str. 5.00

Najboljši slov. kuharica, 600 str. 5.00

Najboljši slov. kuharica, 600 str. 5.00

Najboljši slov. kuharica, 600 str. 5.00

Obrtno knjigovodstvo 2.50

Praktični računar 75

Perotinarstvo, broširano 1.50

Pravila za oliko 65

Polhične motnje na alkoholistič. poslagi 75

Predhodniki in idejni utemeljil ruskega idealizma 1.50

Radio, osnovni pojmi iz Radio tehnike, vezano 2.00 broširano 1.75

Slovenska narodna mladina (obsega 452 strani) 1.50

Spretna kuharica, trdo vezana 1.45

Sveto Pismo stare in nove zaveze, lepo trdo vezana 3.00

Sadbo vino 40

Sadje v gospodinjstvu 75

Učna knjiga in berilo laškega jezika 60

Učna knjiga in berilo italijanskega jezika 1.00

Učbenik angleškega jezika 1.50

Uvod v filozofijo (Veber) 1.50

Veliki slovenski spisovnik: zbirka piscem, listin in vlog za zasebnike in trgovce 1.25

Veliki vsevedec 80

Voščila knjižnica 50

Zbirka domačih zdravil 60

Zdravilna zelišča 40

Zel in plevel, slovar naravnega zdravilstva 1.50

Zgodovina Umetnosti pri Slovenceh, Hrvatih in Srbih 1.90

Zdravje mladine 1.25

Zdravje in bolezen v domači hiši, 2 zvezka 1.20

Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev (Melik) II. zvezek 80

Prorokovalne karte 1.00

POVESTI in ROMANI

Agitator (Kersnik) broš. 80

Andrej Hofer 50

Beneška vedečevalka 35

Belgrajski biser 35

Beli mecesen 40

Bele noči, mali junak 60

Božično darilo 35

Božja pot na Bledu 20

Božja pot na Šmarini gori 20

Cankar: Grešnik Lenard, broš. 70

Mimo življenja 80

Moje življenje 75

Romantične duše 60

Balkansko-Turška vojska 80

Balkanska vojska, s slikami 25

Boj in zmaga, povest 20

Blagajna Velikega vojvode 60

Burska vojska 40

Beatni dnevniki 60

Čarovnica 35

Cvetnica Borogradska 45

Cvetice 25

Čebelica 25

Črtice iz življenja na smetih 35

Drobiz, in rano povest 1.00

Spisal MIRKINSKI 60

Dekle Eliza 40

Dalmatinske povesti 35

Dolga roka 50

Do Ohrida in Bitolja 70

Doli z orožjem 50

Dve sliki: Njiva; Starica (Meško) 60

Devica Orleanska 50

Duhovni boj 50

Dedek je pravil; Marinka in škrteljki 40

Elizabeta 35

Fabijola ali ceker v Katakombah 45

Fran Baron Trenk 35

Filozofska zgodba 60

Jagnje 30

Janko in Metka (za otroke) 30

Jernač Zmagoval, Med plazovi 50

Jutri (Strug) trdo vez 75 broš. 60

Jurčičevi spisi: Popolna izdaja vseh 10 zvezkov, lepo vezanah 10.00 6. zvezek: Dr. Zober - Tugomer broširano 75

Juan in Serija (Povesti iz španskega življenja) 50

Kako se sem jaz likal (Alešovec) I. zvezek 60

Kako sem se jaz likal (Alešovec) II. zvezek 60

Kako sem se jaz likal (Alešovec) III. zvezek 60

Korvska brata, povest iz misijonov v Koreji 30

Krvna osveta 30

Kmečki punt (Senca) 60

Kuhinja pri kraljevi gostilni nočič 50

Kaj se je Markaru sanjalo 25

Kazaki 60

Križev pot patra Kupljenika 70

Kaj se je izmislil dr. Oks 45

Levstikov zbrani spisi 90

I. sv. Pesmi: Ode in elegije; Sonete; Romane. balade in legende; Tolmač (Levstik) 70

5. sv. Slika Levstika in njegove kritike in polemike 70

Ljubljanske slike, Hišni listnik, Trgovci, Kupčijski stražnik, Uradnik, Jezični doktor, Gostilničar, Klepetulje, Natakarca, Dubovnik, itd. 60

Lov na feno (roman) 80

Luifer 1.00

Marjetica 50

Materina žrtev 50

Moje življenje 75

Mali Lord 30

Milijonar brez denarja 75

Maron, krščanski detek iz Libanona 25

Mladih zanikernežov lastni životopi 75

Mlinarjev Janez 50

Musolino 40

Mrtvi Gostac 35

Božično darilo 35

Mesija 50

Malenkosti (Ivan Albrecht) 25

Mladim srecem. Zbirka povesti za slovenska mladino 25

Misterija, roman 1.00

Možje 1.50

Na različnih potih 40

Notarjev nos, humoreska 35

Narod, ki izumira 40

Naša vas, II. del, 9 povesti 90

Nova Erotika, trdo vez 70

Naša leta, trda vez 70

Naša leta, broširana 50

Na Indijskih otokih 50

Naši ljudje 40

Nekaj iz ruske zgodovine 35

Na krvavih poljanah, Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bliskega slovenskega polka 1.50

Ob 50 letnici Dr. Janca E. Kreka 25

Onkrnji pragovca 80

Odkritje Amerike, trdo vezano 60

meško vezano 50

Prapročanove zgodbe 35

Pasti in sanki 25

Patet Kajetan 1.00

Pingvinski otok 60

Povest o sedmih obočilih 50

Pravica klavira 50

Pabirki iz Roza (Albrecht) 25

Pariski zlatar 35

Prinajpa, povest 60

Poligalec 25

Povesti, pesmi v prozi (Bandelaire) trdo vezano 1.00

Po strani klubok 50

Gostilno v stari Ljubljani 40

Pravljice in pripovedke (Košutnik) 1. zvezek 40 2. zvezek 40

Prve me Indijanci 30

Preganjajo indijanskih misijonarjev 30

Robinson 50

Robinson Crusoe 60

Revolucija na Portugalskem 30

Rdeča in bela vrtca, povest 30

Rdeča megla 70

Rdeča kokarda 1.25

Serfant Diavole, vez. 1.60

Slovenski šaljivec 75

Slovenski Robinson, trd. vez. 40

Stric Tomova koča 50

Sueški invalid 35

Stvozi širne Indijo 50

Sanjska knjiga, mala 60

Sanjska knjiga, velika 90

Sanjska knjiga, (Arabska) 1.50

Spomini Jugoslovanskega dobrovoljca, 1914-1918 1.25

Sredozemci, trd. vez. 60

broš. 40

Stranote vojne 50

Stiri smrti, 4. zv. 35

Smrt pred hišo 65

Stanley v Afriki 50

Spomin znanega potovalca 1.50

Stritarjeva Anthologija, broš. 80

Sisto Sesto, povest iz Abrucev 30

Sin medvedjega tova, Potopjeni roman 30

Študent naj bo, V. sv. 35

Sveta Nathurga 35

Spisje, male povesti 75

Stezoslodec 30

Sopek Samotarke 35

Sveta noč 30

Svetlobe in senca 1.20

Slike (Meško) 60

Spake, humoreska, trda vez. 90

SHAKESPEAREVA DELA:

Machbet, trdo vez. 90

broširano 70

Othelo 70

Sen Kresne noči 70

Splošna Knjižnica:

Št. 3. (Ivan Rozman) Testament ljudska drama v 4 del., broš. 105 strani 35

Št. 4. (Cvetko Golar) Poletne klasje, izbrane pesmi, 184 str., broširano 50

Št. 6. (Novak) Ljubosumnost 20

Št. 7. Andersonove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Utra, 111 strani, broš. 35

Št. 8. Akt šte. 113 75

Št. 9. (Univ. prof. dr. Franc Veber.) Problemi sodobne filozofije, 347 strani, broš. 70

Št. 10. (Ivan Albrecht) Andrej Termova, reliefna karikatura in minulosti, 53 str., broš. 25

Št. 11. (Pavel Golla) Peterčkov poslednje sanje, božična povest 30

Št. 14. (Dr. Karl Engliš) Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogrla, 238 str., broš. 80

Št. 15. Edmond in Jules de Goncourt, Renee Mauprin 40

Št. 16. (Janka Šauček) Življenje, pesmi, 112 str., broš. 45

Št. 17. (Prosper Marimee) Verne duše v vrtah, povest, prev. Mirko Pretnar, 80 str. 30

Št. 19. (Gerhart Hauptman) Potopljeni svet, dram. bajka v petih dejanjih, poslovenil Anton Funtek, 124 strani, broš. 50

Št. 20. (Jul. Zeyer) Gompafi in Komurazaki, japonski roman, iz šesnine prev. dr. Fran Brad

KRATKA DNEVNA ZGODBA

LIKOVIČ JOŽA:

KADAR SE VODE DVIGNEJO.

(Odlomek iz povesti "Razdrta pgnjišča.")

Petek v jesenskih kvatrah! Dolgo v noč je plašil hudič tolste polhe, ki so se zbirali v leščevju in tikali za sladkimi jedrei. Vsa Zagabrnica je odmevala od tajinstvenega hrstenja, godrnjanja in vrišča, ki so ga gnali zavajeni sladkosedeži. Laškar je obžaloval, da ni prstavlil pasti, to bi bil plen! Šele ko je zazvonilo danove, se je unesel divji plav; utrujena luna je zaozerala na obzorju, ki se je v dopoldnevu zamagljilo. Sonce se je vse popoldne čemerilo, dokler ni pritisnil jug iz Menišje. Neprijazni oblaki so zlagoma zapahnilo nebo od Grede do Korena. Topel veter je potegnil preko Barja, razburkal mrtvico v jaskih, breze so zdrhtele, družine divjih golobov so poiskale varnejša kotišča vrh Trejšenka. Iz Ljubljanskega vrha se je razlegnilo votlo bobnenje, grom je pretresel ozračje, segel na rakiške senožeti in za Krim. Na Zalostni gori je odzvonilo tretjo uro v spomin bridki Kristusovi martiri. Na Ljubljanski so zavrskali čolnarji, ki hlapi, ki so se vračali iz Ljubljane s praznimi čolni in brez truda, srečno prebrdili opasno krnico, požrešni vrtnice Podpečjo. Še enkrat so se oblaki, pretrgali, na Plešivico se je vsul zlat šop žarkov, ki so pa mahoma presahnilo, kakor da jih je pretrgala zlobna roka. Poslednje upanje tega dne je minilo. Počasi se je začel razgrinjati večer, turoben in teman. Poti preko Barja so osamele, le tu in tam se je še vračal z maha zapoznel kmetič v vozom jesenskih pridelkov. Zelenkasto rumene butice so ležale na fižolci in nezorelem latju, ki ga ni polomil zadnji vihar.

Po Marijinem zvonjenju se je potegnil prvi blisk, tanek in zloben; oslinil je ledja nerodnih oblakov s slepečo lučjo in minil v viharnih višavah. Tudi Anžolov Joželj se je zahitil pri pospravljanju krme ter repkanju pose in strniščne repe. Žena je morala ostati doma pri živini, šiški so se začeli suvati, treba je bilo paziti na nje, nič več ni o marali stare. Sin Ludve se še ni vrnil z železnice, ves teden že dela s partijo na Stampetovem mostu, nadzornik Lemusi je trd človek ter ne pusti ljudi domov pred soboto... S svetlo mislijo je stopal poleg kравice, ki se je pehala z naloženim vozičkom. Razsušeno oje je pomaloma cvilo, koleca so uspavajoče klokljala na poti.

Anžol je to leto zavraval in udelal novo njivo. Lansko jesen je požgal mah in čoto, da se je vse čez zimo uležalo. Letos so se že vrstile med nizkim fižolom in repsoničen zlatimi venčnimi listi. Gosta detelja se je ponujala blasti živini. In na trdinskem koncu se je smehljala ajda, tista črna s temno rdečimi očesi. Ajda, ajdica, vsa medena in mehka! Bog ji

prizanesi s poplavo... Prihodnjo pomlad bo požgal še tisti griček nad vretjem, kjer je letos narezal in posušil toliko čote. Sredi prijetnega razmišljanja so ga zdramili nagli koraki opotekajočega se neznanca. Beraška malha se je pojavila kraj njegaj, vesel se je zavzel za popotnega:

"Lej ga, Zamudov Lovre! Kam pa tako urno? Otep slame dobiš pri meni."

Berač je mežiknil in pomajal z brado:

"Le poženiva, Joželj! Noeoj bo huda ura. Bog nam prizanesi s treskom in vodo. Ne pozabi obrniti suknje in odvezati živino, preden ležeš. Ko sem zjutraj pod Gorričo ometal roso, je v vretju tako klicalo in godrnjalo, nekaj se noeoj pripravljaja... Golobje so leteli z Gulca v Krim."

"Beži, beži, Lovre! Pri Mrkunu si preveč pil pa ti je piskalo v usesih. Na stelnjak pojdi in lezi. Samo ne zatrni, čota je zložena tam, tako je suha, da se kar drobi."

"Ne bom lokal vodo," se je branil berač. Pri Šentajnarju bom potkal, tudi pri Kirnu bodo še svetili, mrliča imajo."

Pri doljnem Šikeu sta se razšla, zelen blisk se je poodil izza oblak, njih skladov, osvetlil berača in samotno pot.

Po večerji je šel Anžol še enkrat do leh in premotril nemirno noč. Žena Mreta ga je prosila, naj ne hodi predaleč. Droben dež je pršil in se zajedel v kožo in obleko, solzil na ajdo in močil barsko grudo. Oblaki so šli nizko, grmenje se je podvojilo; v gorah so vihrali hudourni vrtnici. Pod cesto se je utrudljala drobna luč, pri sosedu so še svetili. Naferil se je tjakaj, toda spomnil se je žene in prošnje in se vrnil za leščevjem domov. Otroka sta že spala, odejo sta si zategnili preko oči, da ju ne bistršili ostrji bliski. Družina je naposled legla k počitku, toda nikdo ni mogel zatisniti oči in zaspati. Vihar je postajal silovitejši, bobnelo je in hr-telo, kakor da pleše krimski divjak po Barju in pritrkuje z orjaškimi petami. Ura na steni ni mogla nikamor, neprestano se je zatikala in s težavo odbila deveto uro. V hlevu je zamukalo govedo.

"Joželj, stopi pogledat k živini," je prosila čuječa žena. "Tako nemirna se mi zdi, krava venomer veka, morda jo napenja..."

Anžol je pomel razboljene oči, vrpel nase razmočeno kamizolo in črevlje ter šel v vežo, v katero je že stopila neurna voda. Bliškavica je silila skozi špranje ob podbojih v hišo in motno osvetljevala redko kubinsko posode in koso, ki je visela za nemetnim sklepnim tramom. Curki dežja so neusmiljeno tolki po razsušenih oknicah, razrahljani tečajji vrat so sklepetali in odnehalivi. Anžol je nekoliko od-

prl vrata, mokra šapa je planila v vežo, ga opazila in skoraj zadušila. Stisnil se je pod napuše in ostrmel v razdivjano ozračje. Bliski so leteli preko puščobnega Barja, osvetljevali temena hribovk, stikali okoli samotnih hiše in v jadrno vračali v nedogledno temino. Gulč, Plešivica, Velika stran in Kostanjevica so bili podobni začaranim grebenom, po katerih se svalka goreče žveplo. Ob jaskih so se vile breze in jelše, se globoko priklanjale in prosile milosti... Za hipec se je vse pritaljilo in prislunilo. Edino deseti vlak je brezbrizno zdrvel preko planjave. V hitrih sunkih se je znašel v daljavi, podoben ognjeni kači, ki beži pred svojimi poginomi. Natc se je potegnila strašna strela okoli Sv. Ane, obližnila molčeci stop in planila preko Preserja na Zalostno goro, kjer se je razdrobila. Grom se je razbebel, pretresel nebo in zemljo, skrite zvezde in uboga človeška srca. Ploha se je razlila širom Barja. Anžol se je prekrizal, se dotipal do hleva in potepjal ubogo žival. Vrnil se je v hišo in potlačil ženo:

"Jesenska nevihta se pripravlja. Bog in sv. Ana nam preložita nesrečo! Da bi se le ne dvignila voda in potrgala zemlje."

Popravil je odejo otrokoma, zatisnil zastor na oknu in ves premaržen legel. Toda zaspati ni mogel, vsa soba je bila polna zelenkaste, migljajoče svetlobe, ki je pošašno osvetljevala nizki strop, staro pohištvo in drugo revščino. Deževje se ni hotelo poleči, močni curki so čopotali po razmočenih tleh. Kdo bi mogel zatisniti trudne oči? Anžol je napeto prisluškoval, žena se ni upala dihati...

Zunaj so se pa potuhnjeno bližale vode in se plazile skozi nestrpno bičevje, kamor so si upale le glasne divje raje; grabile so mah, otipavale leho ajde, zalile jamljive, se previdno grizle v njivo, trgale črno barsko zemljo, dvigale gonile krompirja in malec postale pred cesto, dokler se niso spustile preko nje.

"Na trdino, Anžol! Povodenj..." so s nenadoma oglasili zahteni glasovi pred kajžo. Nekdo je udaril na okna, tuja žival je zamukala, spodnji Štike je bežal pred vodo... Anžolova sta planila k oknu, spotoma nataknila delovno bleko, zatrnila luč in zburila otroka. Na pragu je stal premočen sosek in tiščal k sebi žival, ki je silila nazaj v pogubo.

"Na žago! Pri nas je voda že dvignila prag in pod v veži. Njive so zalite, reši sebe in živino, da ne utoneš."

V dežju se je zgrubila sosedova družina, bežeča pred viharjem in vodo. V strašni negotovosti in težki slutnji Anžol ni vedel, česa bi se lotil. Skočil je v hlev, odvezal prestrašeno kravo in jo prignal v vežo. Mreta je iskala pujske, ki so se skrili po kotih. Huda svinca je ni pustila blizu, sunila jo je v roko, da je ugagnila leščerba.

"Šiški, šiški..." je klicala živalce; toda komaj je rešila nekaj repov. Otroka sta se med tem oblekla in ogrnila v kose. Še hleb kruprjišče soli in pehar ajdove moke... Anžol je zaklenil vrata, pahnil pred nje težak plah ter pogljal žival in družino v viharno ploho in temo, ki so je sekali bliski. Strele so neprestano jezljale ter pisale s svojimi ognjenimi prsti med prestrašene Barjane bedo in obup. Gosti curki so spreminjali ravan v hudourn tok. Voda je planila iz skritih brezden, ljudje so je že gazili; tretja so odzvala ter burhala peneče valovje. Jezerska okenca so se odprla in metala požrešno neurje. Zelene štrene bliskov so se trgale, jemale vid in pošastno osvetljevale temino. Grom je gluhi, bobneci odmevi so se podili okoli Krima, se zaganjali v Srobotnik in končno obležali nekje na rakiških senožetih. Pri veliki cesti so ovili psi, s stare Ljubljaniče so se čuli bližnji lokomotiv, ki so hropale v razburkano noč. Zme-

dena goveda so obupno mukala, vmes so šelestele jelše, škripala bruna na kozlekih in udarjali valovi ob ograde. Groza in drget!

Anžol se je s poslednjimi močmi boril z vihro, dušecimi pljuski dežja in splašeno živaljo, ki je silila in tiščala nazaj, da se mu je mokra vrv zajedala v dlan in objedla kožo. Otroka sta se stiskala k materi, ki je krotila prešičke v naročju. V svitu bliskov so se neprestano dvigale vrtinčaste vode, valovi so trgali zemljo in srea, vsa narava je bučala in hrumela. Slednjič so dosegli žago, kjer so našli varno zavetje. Tam so se že gnetli drugi nesrečneži, pripravljali za otroke ležišča in delili usmiljeno usodo...

Jutro je bilo pozno in sivo. Mrke vode so ležale širom Barja, pol-

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno da kdaj imate plačano naročnina. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opomine in račune smo razpisali za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite toliko nepotrebnege dela in stroškov, zato Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin COLOMADO: Pueblo, Peter Cullig, A. Sattler Walsenburg, M. J. Bayuk INDIANA: Indianapolis, Louis Banich ILLINOIS: Aurora, Mary Butcher Chicago, J. Berčič, J. Lukančič Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois) Joliet, Mary Bamblich, Joseph Hrvvat La Salle, J. Spelich Mascoutah, Frank Augustin North Chicago, Jože Zelenc KANSAS: Girard, Agnes Motnik Kansas City, Frank Žagar MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopivec Steyer, J. Černe (za Penna. W. Va. in Md.) MICHIGAN: Detroit, Frank Stular MINNESOTA: Chisholm, Frank Gouže Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula Eveleth, Louis Gouže Gilbert, Louis Vessel Hibbing, John Porše Virginia, Frank Hrvatic MONTANA: Roundup, M. M. Panlan Washoe, L. Champa NEBRASKA: Omaha, P. Broderick NEW YORK: Gowanda, Karl Strniska Little Falls, Frank Maslo OHIO: Barberton, John Balant, Joe Hill Frank Troha Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Slavnik Euclid, F. Bajt Girard, Anton Nagode Lorain, Louis Balant, John Kumše Warren, Mrs. F. Račar Youngstown, Anton Kikelj OREGON: Oregon City, Ore., J. Koblar PENNSYLVANIA: Ambridge, Frank Jakše Braddock, J. A. Germ Broughton, Anton Ipavec Claridge, Anton Jerina Cohamangh, J. Brežovec Export, J. Previč, Louis Supančič Farrel, Jerry Okorn Forest City, Math Kamnik Greensburg, Frank Novak Johnstown, John Polanec Kravn, Ant. Taušelj Laserne, Frank Balloch Manor, Fr. Demšhar Meadow Lands, J. Koprivšek Midway, John Žust Moon Run, Frank Podmilšek Pittsburgh in vso okolico, Vito Ah Pittsburg, J. Pogačar Presto, F. B. Demšhar Reading, J. Pezdirc Steelton, A. Hren Turtle Creek, J. Škerlj, Fr. Schlüter West Newton, Joseph Jovan WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Frank Škok Sheboygan, Leo Majcna WYOMING: Rock Springs, Louis Tauchar Diamondville, Joe Rolich

Vsak zastopnik mora potrditi za kratek, kakšno je prejel. Zastopnik raje kom tople pripombe.

UPRAVA "GLAS NARODA"

ne hladu in groze. Razmočeni predmeti so plavalci neznanu kam. Kosi razmočenega pohištva, od vode počrnele enle obleke, povsemi sena, slab svinjak z razbitimi vrati in marsikaj, na kar je navezal barski kmet svoj up in srečo. Vrane so se potikale po vrhovih črnih jelš in grbastih vrh, ki so molele iznad kalne vodne gladine in očito vdale kot neme priče strahote jesenske noči. Nad vsem tem pa je ždela železniška proga, negibna in odurna. Lokomotive se niso zmejnile za razdejanje in nesrečo, ki se je zbirala na obeh straneh širokega nasipa, kjer so še vedno naraščale vode; zaverovane v nedosežne daljave so drvele proti Žalostni gori, puščajoče za seboj bele grive dima. Njihove prsi so bili razgaljene in rosne od megle, ki se ni mogla ganiti iznad ravnine.

ZANIMIVO PREDAVANJE

Na letnem zborovanju Britske družbe za pospeševanje znanosti je imel sloviti učjenjak prof. Julian Huxley duhovito predavanje, v katerem je primerjal mravljo in človeka.

Če je kralj Salomon postavil le-robam mravljo za vzgled, je zagrešil nevarno zmoto. Človek, ki proučuje mravljo brez predsodkov, bo našel v njeni državi greh v največjem razvevju. Kakor ljudje so mravlje n. pr. vdane pijančevanju. Za kapljico sladkega soka, ki ga dobivajo od določenihi žužkov, so pripravljene žrtvovati celo svoje potomstvo. Če je njih grešno v nevarnosti, bodo najprvo rešile te parazite, šele potem se bodo brigale za svoja jajčeca. Neke vrste mravelj so pravi trgovci s sužnji. Na velikih ekspedicijah si naberejo drugih mravelj oz. njihovih jajčec in prisilijo ujetke kresture, da delajo zanje. Druge mravlje so pravi nomadi in se preživljajo z razbojništvom.

Mravljiško občestvo je v nekih ozirih zelo podobno človeškemu občestvu, saj pozna kakor to služavnike, uporablja otroke za delo, se bojuje, se bavi s poljedelstvom in ima svoje strogo ločene razrede kraljev in kraljic z rezervnimi kralji in kraljicami, velikih in malih vojakov, delavcev. Vojak in delavec so brač spola. Neke mravlje redijo domače živali, gojijo rastline, se spreminjajo v žive lonce medu.

No, poleg velikih slinosti pa obstoji temeljna razlika v tem, da so mravlje v svojem razvoju ustavile že pred desetimi milijoni let, kakor nam kažejo mraveljske fosilije, dočim je človek šele ob začetku razvoja. Mravlja se ničesar ne uči, vse, kar dela, dela instinktivno in po programu, ki ji je določen že od rojstva. Postane že z rojstvom delavka, vojak, "kralj" ali "kraljica" in ne dela vse življenje nič drugega. Človek se mora svojega posla sicer učiti, a si ga lahko izbira in poleg tega ima neomejeno možnost za napredovanje. Zaradi takšnih temeljnih razlik ne bo rod mravelj nikoli izpodrinil človeškega rodu.

REDILNE INJEKCIJE ZA DREVESA

Kakor po drugih mestih tudi v Pragi ne vzrastejo vsa drevesa, ki jih zasadi na prometnih cestah mestni vrtnarski urad. Mnogo teh dreves kmalu pogine in jih morajo nadomestiti z drugimi, ker pod cestnim tlakom ne najdejo dovolj vlage in redilnih novci, ki so jim potrebne za življenje. Da ima mestna uprava škode za težke tiščake, je razumljivo samo po sebi.

A sedaj so menda našli pravo metodo, ki bo preprečila predčasno umiranje dreves in prihranila občini velike stroške. Skupina znanstvenikov in tehnikov je dolgo časa eksperimentirala s to metodo, pri kateri gre v glavnem za umetno prehranjevanje dreves. Iz večje posede, ki jo položijo v zemljo in napolnijo z redilno tekočino (tekoča gnojila), prehaja hrana skozi neko vrsto injekcijskih igel naravnost v korenine drevesa in to mora potem rasti in se razvijati, naj si bo cesta, v kateri stoji, kakršnakoli. Eksperimenti so imeli tako dober uspeh, da jih bodo v kratkem uredili v preki na cestah samih.

V OGNJU MED NEBOM IN MORJEM

Strojnik na 2500 tonskem parniku "Porthcawl" hodi z oljnim vrčem okrog stroja in maže, vestno, brez naglice. Zdajci ga podraži v nosu vonj po tlečem ognju. Ali naj bi se bil kako užgal tovor? Trava esparto je vsekar kakor slama; nagomilena je po vseh skladiščih pod krovom in na njem. Če je začela ta goreti, velikemu parniku ni rešitve.

Lina v krovu se sunkoma odpre. Mornariški vajence plane doli: "Pojdite brž gori," hipa zasopljeno, "gori, ves tovor je v plamenih!" Naglo pograbi strojnik svojo obleko in drugo drobnjav ter plane na krov. Zares! Iz velike line za tovorjenje so se valili črni oblaki dima, vmes pa so švigali ognjeni voli. V določeni razdalji sta stala gasilca in brizgala v ogenj vodo. Toda uspeha njunega dela ni bilo opaziti.

Ko je bil kapitan kot prvi opazil, kako se je iz podkrova skozi lino začel viti dim, je takoj odhitel v skladiščni prostor. Komaj se je še rešil nazaj na krov. V malo minutah so bila vsa skladišča v ognju. Takoj je kapitan povsod po sadko k črpalkam. Klici SOS so zavalovili na vse strani. Treba je bilo izpremeniti smer. Na obvladanje ognja ni bilo več misliti.

V svoji kabini je sedel sredi neznosne vročine radiotelegrafist ob svojem Morsejevem aparatu in neprestano tipkal:

Ob 2.21: "SOS, SOS! Ogenj se neprestano širi!"

Ob 2.30: "Porthcawl" krmarji z vse paro proti Yarmouthu!"

Ob 3.20: "Ogenj se širi dalje. Prostori moštva so v plamenih. — Skušamo spraviti ladjo do obale pri Yarmouthu, da tam nasede!"

Potem so Morsejeva znamenja utihnula. Tudi radiopostajo so zajeli ognjeni valovi. Vročina je postajala neznosna. Še se je bobotil ogenj samo pod krovom. Toda tovor na krovu se je mogel vsak hip užgati. Vse je delalo z mrljično naglico. Že so žarele deske pod nogami gasečega moštva. Podplati so se izpreminjali v oglje. Treba je bilo bežati s krova na poveljniški most. Komaj je bilo moštvo gori, ki je prnil plamen tudi v zalogah na krovu.

Kapitan je pozval moštvo, naj spusti rešilne čolne in zapusti ladjo. Sam je hotel tvegati poizkus, da parnik skrmari do Yarmoutha. — Toda hiče se ni hotel pokoriti. Vsi so hoteli do zadnjega vztrajati ob strani svojega kapitana. Od rilea do zadnjega konca je pokrivalo parnik ognjeno morje. Treba je bilo obdržati most vsaj še eno uro; potem bi dosegli obalo in omogočili vsaj rešitev parnikovega ogrodka. Vse sajasto in znojno je moštvo delalo ob črpalkah. Zmerom bliže je prihajal plamen. Zdad — zdaj je ogenj zajel tudi most. — Zgodljivo je prasketalo in pokalo. Pekoč dim je silil v oči in slepil. Zdajci se je most zagugal in naslednji trenotek zrušil.

Toda še so bili imeli čas za re-

"GLAS NARODA" zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

Šitev na čdini ozki prostor, kamor še ni bil segel ogenj. Le z največjim naporom je bilo mogoče uiti poginu. Toda dalje ni bilo več mogoče vstrajati v tem peklu, če so hoteli sploh še dospeti do čolnov. Tedaj — mogočen sunek! Vse si je odihnulo. Parnik se je ustavil. Nasedel je!

Naglo so spustili čolne. Kot zadnji je zapustil zaupano mo ladjo kapitan. Od obale so že hiteli na pomoč rešilni čolni in sprejeli brodolomce.

Z yarmouthskih gričev je na tisoče ljudi opazovalo junaško borbno moč z ognjenim dementom med nebom in morjem. Sprejeli so brabre pomorščake z nepopisnim navdušenjem. Pred Isdjedelnico pa je še vso noč gorel parnik kakor orjaška baklja.

PROTI VITKIM POSTAVAM

Angleška plemkinja lady Drummondova je napovedala boj proti vitkim postav, nastopila je z vso odločnostjo proti ženskam, ki hočejo biti na vsak način suhe. V daljšem članku dokazuje, da so primerno rejene ženske za delo mnogo sposobnejše od suhih. V dokaz svoje trditve navaja več primerov iz zgodovine. Tako našta-va debele in obenem slavne žene: Heleno Trojansko, kraljico Sabo, madame Dubarry, carico Katarino, angleško kraljico Ano, Marijo II. in Viktorijo. Vse te bi bile buje v današnjih časih, ko je moderna pretirano vitka postava, nemogoče. Seveda so se vseh praslavile tudi suhe ženske, med njimi madame Pompadour, ki je bila na videz debela, toda to se je samo zdelo, ker je imela na sebi celo skladišče obelk. Napoleona žena Josefina naj bi bila resen opomin ženskam, ki hočejo na vsak način biti suhe. Napoleon se je iznebil te suhe, vrto- glave in zoperne žene, da se je poročil z okroglo Marijo Luizo.

Tako svari angleška lady ženske, naj ne hrepene po vitki postavi, ker ta moda ni zdrava in ker je bila ženskam vsiljena. Sicer pa na svetu ni nič novega, saj vemo, da so bili časi, ko so morale biti ženske v pasu kakor ose, a posledica so bile najrazličnejše bolezn. Lady Drummondova zlasti svari ženske, naj si ne pomagajo v hrepenjenju po vitki postavi z umetnimi, nasilnimi sredstvi. Ne pove pa, da so bile v starih časih okrogle postave prav tako moderne, kakor so zdaj vitke in da so se ženske takrat enako silile k jedi, kakor se zdaj navdušeno postijo. In pa pozabiti ne smemo, da je lady Drummondova sama dobro rejena.

DRUŠTVA KI NAMERAVATE PRIREDITI VESELICE, ZABAVE OGLAŠUJTE "GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pu vsi Slovenci v vaši okolici. CENE ZA OGLASE ZO ZBERNE

Vsakovrstne KNJIGE POUČNE KNJIGE POVESTI in ROMANI SPISI ZA MLADINO se dobi pri "GLAS NARODA" 216 W. 18th Street New York, N. Y. POPOLEN CENIK JE PRIROBČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN

Gospa REGINA Roman iz življenja: ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

55

Tako mu je zaklevalo srce, kot bi morala tudi ona biti deležna tega svečanega trenutka. V veliki dvorani so stali vsi njegovi uradniki in vsi drugi, ki so bili že leta na svojih mestih in katere je večinoma poznal.

Stopi k njim in jih pogleda in iz marsikaterega očesa ga je pozdravil vesel žarek. Mala hčerka oskrbnika, ki je bila rojena malo pred njegovim odhodom iz domače hiše, mu je izročila šopek cvetlic in mu je v pozdrav v imenu vseh uradnikov, rekla nekaj besed. Tom vzame šopek in dekleta visoko vzdigne.

— Ta pa je zrastle v tem času, odkar me ni bilo tukaj, — pravi ginjen.

Tedaj pa stopi naprej uradnik in izrazi upanje, da mu smejo nuditi svoje delo, kot prej njegovemu očetu in da ga z veseljem srce pozdravljajo. Vsi so bili veseli, da je bil on, ne pa njegov brat Kurt, gospodar, kajti Kurt ni bil niti malo priljubljen. Vsi so mnogo trpeli pod njegovo samopašnostjo in slabim značajem.

Vse je bilo zelo svečano. Tom je izrazil upanje, da mu bodo vsi posvetili svoje delo in da bodo vsi ostali pri njem. Toda pri vsem tem se čuti, kot bi bil z duhom odsoten, kajti vse njegove misli veljajo njegovemu očetu, ki je zanj pustil pismo in ki ni več veroval v njegovo krivdo, ko je umrl.

Tom se oddahne, ko je bilo teh svečanosti konec. S prijaznimi besedami povabi vse, da ostanejo pri njem pri kosilu. Rekel je, da ima še nekaj govoriti z notarjem, da jih pa bo zopet videl pri kosilu. Kuharju naroči, da pripravi kosilo za vse uradnike. Nato gre z notarjem v pisarno svojega očeta, ki se je nahajala takoj poleg sprejemne dvorane. Za to sobo so se vstrelile druge sobe njegovega pokojnega očeta. Poleg dvorane so bile sobe za goste. V dolenjih prostorih so bile sobe za uslužbenice in kuhinja. Nad prvim nadstropjem, nad očetovimi sobami, so bile nekdanje sobe njegove matere.

Ko je bil Tom z notarjem sam, ga prosi: — Sedaj pa mi povejte vse, gospod svetnik.

Sedeta si nasproti in notar mu poroča, da ga je Tomov oče nekaj dni pred svojo smrtjo popoldne obiskal v njegovem stanovanju. To je bilo popolnoma proti njegovi navadi, kajti, kadar je imel stari Reiner z notarjem kak opravilo, ga je povabil na svoj dom, ali pa ga je sam obiskal v njegovem uradu. V njegovem stanovanju je do tedaj bil samo pri kakem družabnem večeru. Onega dne pa mu je rekel:

— S teboj moram govoriti sam in brez prič — na mojem domu, tako se mi zdi, zasledujejo vsak moj korak in poslušajo vsako mojo besedo.

Notar nadaljuje:

— Nad temi besedami sem se zelo začudil; ne sicer, da vašemu bratu Kurtu nebi zaupal nizkotnega vohunstva, temveč, ker je vaš oče to vedel in mi povedal. Najprej mi je povedal, kaj se je zgodilo oni dan, ko ste bili pognani iz domače hiše in mnogo drugega, kar veste, gospod Reiner, našli v pismu vašega očeta. Oni dan mi je izročil pismo za vas z naročilom, naj vam ga po njegovi smrti izročim, ako mu ne bo več damo videti vas pred smrtjo. Rekel mi je tudi, da mora biti oporoka, katero je napravil že pred leti in v kateri je postavil vašega brata Kurta za glavnega dediča, vas pa je odpravil samo z majhnim dolžnim delom, uničena in da namerava napraviti drugo oporoko. Drugo oporoko mi je narekoval in za vas odločil veleposestvo v Hartau in konsevno tovarno, Kurtu pa je volil veleposestvo Langenfurt in sladkorno tovarno. Precej veliko premoženje v gotovini je dal vam in bratu vsakemu polovico. Nujno me je prosil, da naj to oporoko sestavim tako, da je nikdo ne bo mogel ovreči. Da je s tem mislil vašega brata, je jasno. Sedaj se nisem več čudil, ko sem enkrat vedel vse, da je tako narekoval. Vesel sem bil, da se je saj toliko osvojeval vpliva vašega brata, da je izrazil to svojo pravično poslednjo voljo. Oni dan je bilo na vašem očetu nekaj česar ne morem označiti drugače kot strah pred Kurtom. Vse to boste našli potrjeno v pismu vašega očeta, in pripominjam, da sem v navzočnosti vašega očeta to pismo tudi bral; tako je sam želel, da bi tudi jaz vse vedel in razumel. S tem, da je vaš brat skupno z očetom izgubil svoje življenje, ste vi po očetu postali glavni dedič, ker ni nobenega drugega vašega sorodnika. Mislim pa, da vas bo veselilo, da je vaš oče z novo oporoko, ki vam jo skupno z njegovim piscem izročam, skušal popraviti, kar se je v svoji slepi ljubezni do Kurta pregrešil. Danes ne bova imela časa, da bi vas seznanil z vsemi podrobnostmi vaše dedčine, kajti to bo vzelo več dni, mogoče nekaj tednov. Na vsak način ste sedaj najbogatejši veleposestnik v celi Turingiji, zlasti, ker je vaš oče celo svoje premoženje na posebno željo vašega brata, naložil v inozemskih bankah v Švici, na Holandskem in na Švedskem. V sled tega vas bo inflacija, ki povzroča vedno več gorja, komaj zadela. Kaj to dandanes pomeni, ne morete najbrže v polnem obsegu razumeti, ker ste bili toliko časa v tujini.

— Gospod svetnik, tudi v Transvaalu smo dobili poročila o današnjih razmerah v Nemčiji in tudi jaz sem svoj mali denar, kar sem si ga v Transvaalu prihranil, naložil v angleškem denarju.

— No, potem pa že veste. Torej, tukaj imate oporoko in pismo in s tem vas pustim samega. Imam še nekaj poslov z obema vašima oskrbnikoma in z tovarničkim ravnatelji. Veseli boste, da so vsi gospodje tukaj.

— Saj boste pozneje kosili z nami, gospod svetnik? — Rad; tukaj ostanem še nekaj ur. Ako me slučajno potrebuje, me samo pokličite.

Notar pusti Toma samega. Najprej gre razburjen nekolikokrat po sobi gori in doči, da se najprej nekoliko pomiri. Vzame ta in oni predmet, ki je ležal na očetovi mizi, v roke in si ga ogleduje. Čudovito melko in zorko mu je bilo pri duši. Šele sedaj se zopet počuti doma; sedaj, ko je vedel, da je bil z njim blagoslov njegovega očeta.

Slednjič sede na visok stol pred pisalno mizo in odpre pismo svojega očeta. Iz ovitka izvleče več zelo gosto popisanih listov in jih razgane. Nato pa bere:

"Moj ljubi sin Tom!

Prav gotovo je za očeta najhujše, ako mora svojega otroka prositi za odpustanje. Pred to zahtevo stojim danes s težko stiskanim srcem. Kar me je že davno težilo kot plašljiv dvom, je sedaj postala gotovost. Dokaz imam, da mi oni dan nisi ti vzela dvatisoč mark iz moje pisalne mize. Nedolžen si in jaz sem kriv, popolnoma kriv nad enakod smrtjo tvoje matere. Vse to sem storil v jezni blaznosti. Nedolžen si bil pognan iz očetove hiše, moj Tom, kajti, da si v nagli jezi dvignil proti meni roko, ko si videl, da sem udaril tvojo mater, sem ti iz srca odpustil. Svojo mater si hotel braniti, hotel si udarec, katerega sem zadel njej, vrniti. Drugače nisi mogel delati, ker si ljubil svojo mater.

Povedati ti moram, da od smrti tvoje matere nisem imel več nobene mirne ure. Že prej nisem imel nobene vesele ure, ker mi je nekdo vli v srce zlobnega strupa, ki je v meni požrl

vse, kar sem nekdanj v svojem srcu čutil za tvojo mater in za tebe. Ljubezen, ki sem jo navzle vsemu temu občutil za tvojo mater in za tebe globoko v svojem srcu, sem dušil kot zlobnega sovražnika — ker sem moral verjeti, da te ljubezni ni bila vredna in da tudi tebi ni pripadala.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Slovenije.

Trgovec Vale umrl.

V bolnici usmišljenih bratov v Kandiji je 28. septembra umrl na posledicah težke poškodbe, ki jo je dobil zaradi strela iz lovske puške v Gorjancih, Maks Vale, trgovec in posestnik v St. Jerneju. Pokojnik je bil eden izmed najagilnejših borec narodne in napredne ideje, o čemer pričata tudi njegova velika popularnost med domačim ljudstvom. Ob njegovih poslednjih urah je bil ves čas pri njem njegov prijatelj in lovski tovariš, predsednik novo-meškega okrožnega sodišča dr. Josip Kavčič.

Obupen čin brezposelnega delavca.

Brezposelni sofer Frelj Anton, doma iz Idrije, je bil pošten in priden, vendar dela ni mogel dobiti nikjer. Prihranke je kmalu porabil in dozo živel ob pomoči prijateljev v Delavskem domu. Te dni pa so opazili, da je nekam zamisljen in potr. Pri večerji je navzočim dopovedoval, da bo še tvoj nekdo umrl, sam pa da bo kmalu postal srečen in rešen skrbi. Okoli 9. ure se je napotil v družbi s prijateljem v mesto, pri hotelu "Jelen" pa se je poslovil

in krenil v Savski drevored pri Kranju.

Ko je prišel zjutraj okoli 6. neki zgodnji šetalec v bližino pokopališča, je zagledal na nasprotni strani brvi pod jelšo klečati človeka. Pristopil je bliže in vide, da ima pred seboj samomorilca. Obvestil je od odkritju službojočega stražnika, ki je poklical dr. Globočnika. Na čelu mesta je komisija mogla ugotoviti le smrt.

V pretepu mu je odgriznil pol ušesa.

24. septembra je sedela v gostilni Kuhar v Bristju večja družba fantov iz Spublja in Zabove, med katerimi je bil tudi malo omejeni posestniški sin Cvetko iz Spublja, iz katerega so bili noree fantje iz Zabove. Za fanta pa se je zavzel njegov rojak Merkuš, posestnik iz Spublja; ta je fante iz Zabove izval v prepir, ki se je razvil v pretep. Pomirjevalno je hotel na nasprotna tabora vplivati posestnikov sin Franc Korosec s tem, da je vso družbo potisnil skozi vrata na dvorišče. To pa je zelo ujezilo Merkuša, ki je skočil Korosecu za hrbet in dal duška želi s tem, da mu je odgriznil skoro polovico desnega ušesa.

Iz Jugoslavije.

Obesil se je iz žalosti za ženo.

V okolici Gospiča se je na pašni obesil 62-letni Jovan Podkonjak, ugleden posestnik. Nedavno mu je umrla žena, s katero je živel v najlepšem sporazumu.

To se je zgodilo v nekaj trenutkih, pred očmi mnogih kmetov. Nesrečni lovski čuvaj je bil takoj mrtev, težko ranjenega Peroviča pa so odpemili v bolnišnico v Sisak.

Srednji vek v Bosni.

Sodišče v Bihacu je sodilo vaški vražarici Antji Komljenovičevi, materi 11 otrok iz Briševa, ki je imela v okraju več pacientov, kakor vsi zdraviki skupaj. Svojo mazaško prakso je izvrševala že preko 20 let ter si prislužila lepe denarje. Že pred dolgimi leti so se razni njeni pacienti pritoževali, da jih je osleparila za denar, in da so jim njera zdravila škodovala. Bilo je tudi nekaj primerov, da so se taki razočarani pacienti pritožili, a doslej so bili še vsi od zvestih pristašev vražarice pretepeni, kakor pravijo "na mrtvo ime" in tako ostrašeni, da so umaknili svoje tožbe. Pred meseci pa so bile vložene proti vražarici mnoge anonimne ovadbe. V teh ovadbah so bili iznešeni drastični primeri mazaštva in seveda tudi praznoverja, ki bi bili celo za temni srednji vek nekaj posebnega. Navedeni so bili tudi primeri hudih posledic mazaškega zdravljenja. — Nekemu kmetu so morali amputirati nogo ker mu je vražarica zdravila dolge tedne neko neznan rano ter ga pri tem inficirala. Tekom razprave pa je veliko število ovaditeljev in tožiteljev skopnelo na — tri kar je najboljši dokaz velikega vpliva ki ga ima stara vražarica med lahkovernim svetom. Andja je na razpravo prinesla vsakovrstna zelišča ter zahtevala naj ji dokažejo da znajo zdravniko boljše zdraviti kakor ona. Ker so kakor že rečeno, vztrajali samo trije tožniki, je bila vražarica obsojena na manjšo zaporno kazen, po kateri bo seveda spet izvrševala svojo staro obrt.

Živega otroka zakopala.

V Sertič-selu blizu Karlovca je 23-letna Jelca Sušič pred meseci zakopala svojega šestmesečnega otročička živega. Imela je ljubavno razmerje z gozdarjem in rodila je nezakonskega otroka, ki se ga je na tako nečloveški način iznebila. Orožniki so jo aretirali.

BLAZNIKOVE Pratique

za leto 1934 IMAMO V ZALOGI Cena 20c s poštno vred. "Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

CENA DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko Berilo

ENGLISH SLOVENE READER

STANE SAMO

\$2

Naročite ga pri —

KNJIGARNI "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET NEW YORK CITY

ZAKLAD INKOV NAJDEN?

Skravnost pravljicega zaklada zadnjega vladarja Inkov, cesarja Atahualpe se začinja ja niti. Iz Quita v Ecuadorju poročajo, da je našel raziskovalec dr. Julij Torres, ki je prepotoval d želo pod pokroviteljstvo ecuadorske vlade, mesto, kjer je skrit zaklad in truplo obglavljenega cesarja Atahualpe v Nzacu, provinca Simboraso. Obglavljeno truplo je z zakladom vred počivalo v svojem skrivališču 400 let. Temu lobanje, ki je trenutno razstavljeno v Parizu, je našel znani raziskovalec preteklosti Inkov, prof. Poznanj ki.

Zaklad Inkov ima svojo zgodovino, ki sicer zveni kakor pravljica, a ima povsem realno ozadje. Cesar Atahualpa, zadnji vladar Inkov, je poslal španskim osvoviteljem dežele Inkov darove, s katerimi jih je prosil miru. Tudu španjki velikaši jih niso hotel priznati in so rajši ujeli cesarja. Atahualpa se je nato ponudil, da pokrije vso zemljo, kjer stoji, z zlatom, če ga izpustijo na svobodo. Tudi to ni omečilo prevzetnih Špancev. Nato je Atahualpa še povečal svojo ponudbo. Obljubil je, da bo svoj prostor, kjer stoji Španci, pokril z zlatom tako visoko, da se bodo možem videle samo glave. Potegnili so torej rdečo črto okoli prostora in vzeli natančno mero. Prostor je bil 7 m dolg in 5 m širok, tako veli zagodovina. Samo eno si je bil izprosil cesar Inkov, to namreč, da ne bi napolnil prostora s suhim zlatom, marveč z zlatimi posodami in slinčnimi predmeti. V zameno za to uslugo je bil ponudil,

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y. PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

Table with shipping schedules for various routes including Hamburg, Havre, and London.

ZABOŽIČ Potujte v Slovenijo preko Havre z našimi osebno vodenimi jzleti na modernem ekspresnem parniku "ILE DE FRANCE" 25. NOVEMBRA—16. DECEMBRA

... SKUPNA ... POTOVANJA in cene vožnji:

BOŽIČNI IZLETI se vrše na sledečih parnikih in kot spremljevalec bo vedno kak uradnik od omenjene družbe, ki bo spremljal potnike prav do Ljubljane.

Table listing ship names and departure dates: ILE DE FRANCE 25. NOVEMBRA, BERENGARIA 29. NOVEMBRA, EUROPA 15. DECEMBRA, BERENGARIA 15. DECEMBRA, ILE DE FRANCE 16. DECEMBRA

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj priglasi in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval. PIŠITE ŠE DANES NA: Slovenic Publishing Company TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.